

آن صحبت هارا دنبال کند و باین نتیجه برسد چرا اینطور شده است نمیدانم اقدام لازم شده است و موفق نشده اند یا اینکه دنبال آن مذاکرات را ول کرده اند نمیدانم و بنده اطلاع کافی در این باب ندارم ولسی رویهمرفته بنده خیال میکنم که اگر از طرف مجلس شورای ملی عطف توجهی در این موضوع بشود و این ماده بر گردد به کمیسیون و دولت را مکلف کنیم دوباره با متفقین وارد مذاکره شود من امیدوار هستم که ممکن است نتیجه گرفته شود البته تفاوت بیست و هشت ریال است و برای يك لیره خیلی زیاد نیست ولی مخارج متفقین را اگر مورد توجه قرار دهید مبلغ خطیری خواهد شد و البته از هر جای ضرر که بگیریم منفعت است این بود که بنده پیشنهاد کردم نرخ لیره را از این به بعد صد ریال و تفاوت خرید و فروش دو ریال منظور شود و خواهش میکنم از آقایان موافقت بفرمایند این پیشنهاد بنده باماده بر گردد به کمیسیون و مذاکره شود و من امیدوار هستم که بتوانیم نتیجه بگیریم

مخبر کمیسیون قوانین دارائی (افشار) - عرض کنم البته تصدیق میفرمائید که این قرارداد يك طرفه نیست و دو طرفه است و بهمین جهت هم وضع مذاکره در قرار دادها در نظامنامه طور دیگری پیش بینی شده است و البته نظریات آقایان نمایندگان محترم که در موقع شور اول پیشنهاد فرموده بودند در کمیسیون مطرح شد و کمیسیون با دولت و دولت هم با متفقین در این باب وارد مذاکره شد آنها چنین گفته بودند که ما وعده و قولی نداده بودیم که نرخ لیره را تنزل بدهیم و بهمین جهت هم کمیسیون موفق نشد که تغییری نسبت به ماده ۶ بدهد و این نظریه آقایان را تأمین کند و چون موضوع طوری است که در جلسه رسمی نمیشود در این باب مذاکره کرد و له و علیه این نظریه را تشریح کرد فعلاً بنده نمیتوانم عرض بکنم ولی در کمیسیون این مطلب کاملاً بررسی شده است و کمیسیون ملاحظه کرده است و تشخیص داده است که این قضیه بضرر مملکت تمام نمیشود بهمین جهت بطوری که خبر شورا اول تقدیم شده بود در شور دوم هم نظریه اول

تأیید کردید و بهمین جهت بنده تصور میکنم اگر حالا هم بر گردد به کمیسیون نتیجه داده شود جز اینکه کار را بتأخیر بیندازد و از طرف دیگر بطوری که خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحضر است مدتی است که این قرارداد عملی شده است و موقعی که این قرار داد عملی شد وضعیت اقتصادی آنوقت ما غیر از حالا بود یعنی قوه خرید ریال غیر از حالا بود و بعقیده بنده نتیجه ندارد که مجدداً موضوع بر گردد بکمیسیون و اتلاف وقت شود و بهتر است که آقایان موافقت بفرمایند تصویب شود که ما بتوانیم از مزایای این قرار داد استفاده کنیم و از طلائی که شصت در صد در مقابل ریالی که از ما میگیرند باید بدهند از آن طلا استفاده کنیم و در بازار آزاد بفروشیم و هزینه زندگی را از این راه پائین بیاوریم و قدرت خرید پول ما بالا برود و هر قدر تأخیر شود تصور میکنم بضرر اقتصادی و مالی کشور است از این جهت بنده نمیتوانم موافقت کنم که این پیشنهاد بر گردد به کمیسیون .

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای طباطبائی و ارجاع شدن این ماده بکمیسیون موافقین برخیزند (چند نفری قیام نمودند) تصویب نشد . اعتراض آقای امیر تیمور : مقام محترم مجلس شورای ملی - نسبت به ماده ۶ اعتراض دارم و تمنا دارم بعنوان ارجاع به کمیسیون مقرر شود که نرخ خرید و فروش لیره انگلیسی آزاد شود و تابع عرضه و تقاضا شود

رئیس - آقای امیر تیمور
امیر تیمور - بنده غیر از این اعتراضی که در جلسه قبل تقدیم کردم اعتراض دیگری هم تقدیم کرده بودم و آن ارجاع با اعتراضی بود که در شور اول این قرارداد تقدیم مجلس کردم و قابل توجه شد و مجلس شورای ملی اعتراض را وارد دید و بکمیسیون ارجاع شد حال خبری را که در زمینه آن پیشنهاد کمیسیون تهیه کرده و به مجلس تقدیم کرده است و آن خبر مورد مذاکره قرار گرفته پیشنهاد بنده را کمیسیون رد نکرده است و من عین خبر کمیسیون را میخواهم :

کمیسیون قوانین دارائی با مشارکت کمیسیون امور خارجه لایحه شماره ۶۷۶ دولت راجع به پیمان مالی بین دولت ایران و انگلستان را برای شور دوم با حضور آقای وزیر دارائی تحت شور قرار داده و اعتراض آقای امیر تیمور نسبت بماده ششم که قابل توجه بکمیسیون ارجاع شده بود مورد دقت و توجه کمیسیون واقع شده ولی نظر بتوضیحات مفصلی که آقای وزیر دارائی دادند بالاخره گزارش شور اول کمیسیون که مبنی بر موافقت با عین ماده واحده پیشنهادی دولت بود تأیید گردیده اینک گزارش آن برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم میگردد .

بطوریکه ملاحظه میفرمائید کمیسیون با اعتراف باینکه پیشنهاد بنده مورد دقت و توجه قرار گرفته و هیچ از این گزارش بر نمیآید که پیشنهاد بنده را رد کرده است و نفی نکرده است پیشنهاد بنده را و در حقیقت پیشنهاد بنده بقوت خودش باقی است این يك موضوع مسئله دیگر اینکه البته بنده نمیخواهم مذاکرات گذشته را تکرار کنم ولسی معتقد هستم که این نرخ را که برای لیره انگلیسی الآن معین کرده اند زیاد تر از ارزش حقیقی است و بزبان کشور است و بنده معتقد هستم که باید قیمت لیره آزاد باشد و تابع قانون عرضه و تقاضا شود و اگر آزاد هم نشود لا اقل مطابق نرخ قبل از شهریور ۱۳۲۰ بشود و مطابق آن نرخ باشد . فرض کنیم اگر نرخ لیره مطابق ارزش آن روز یعنی شش تومان بود برای خرید يك گوسفند دولیره و نیم میدادند حالا که قیمت لیره را چهارده تومان معین کرده اید برای يك گوسفند يك لیره میدهند این است که الآن برای همان مقدار خرید يك لیره کمتری میآورند . از طرف دیگر اگر ما يك عدل شکر را ده لیره میخریدیم شصت تومان پول میدادیم حالا همان ده لیره معادل یکصد و چهل تومان است و هشتاد تومان تفاوت آنست و این عمل در هر دو قسمت چه خرید و چه فروش بزبان مملکت است این موضوع معامله است و موضوع معامله را صرفاً از نظر تجارتی باید در نظر گرفت . یکسال و نیم قبل در کمیسیون وزارت دارائی بنده پیشنهاد آقای

وزیر دارائی آقای بدر عرض کردم که بنام دولت قبول کنند و برای ابراز حسن نیت نسبت به متفقین حاضر شوند که صد میلیون تومان به متفقین هدیه بدهند و به دولت انگلیس این هدیه را بدهند که در تاریخ ایران ثبت شود و باقی بماند که دولت و ملت ایران از نظر همکاری و همدردی حاضر شد صد میلیون هدیه بدهد بنده هم مدافع این نظر می شوم در مجلس شورای ملی و صد میلیون تقدیم می کنم صد میلیون هم نه دوست میلیون سی صد میلیون تومان آشکار و مرد مردانه می دهیم که بعد ها معلوم شود که در موقع سختی يك ملت بسی نوائی مثل ایران بدولت انگلستان يك چنین هدیه را داد و يك چنین کمک و مساعدتی را کرد و الا این نمیشود که بنام قیمت لیره يك مبلغ مهمی ضرر بخودتان وارد بیاورید و لیره یکی سه تومان یکی چهارده تومان بخرد تمام درد من این است که شما چوب را میخورید و پیاز را هم میخورید و صدایتان هم در نمی آید و هیچ جا هم حساب نمیشود آقا اگر میخواهید کمک بکنید مرد مردانه آشکار بگوئید صد میلیون میدهیم دوست میلیون بتمو میدهیم که زبانتان هم باز باشد و در تاریخ هم این افتخار برای شما ثبت شود نه اینکه بیایند پول شما را ببرند روزگارتان را سیاه کنند اسمتان هم بدنام باشد وقتی يك لیره که خیلی کمتر از قیمتی که معین شده در چهارده تومان تحویل میدهند ارزش پول ایران کم میشود شما که دولت هستید این کار را کردید شما که دولت هستید سطح زندگی را بالا بردید ! شما که دولت هستید مردم را بدبخت کردید و بر اثر این عمل زندگی را بر دم متعسر و غیر مقدر کردید شما که دولت هستید با این عمل این کشور را به زانو در آورده اند و این مافوق قوه و توانائی ملت ایران است و این کار برخلاف وجدان است و من امیدوارم و انتظار دارم بنام خدا و بنام مصالح این مملکت آقایان نمایندگان وطنپرست (البته وطنپرست هستند) با کمال شهامت و شجاعت این لایحه را رد کنند و از نظر ابراز صمیمیت هم حاضر شوند دوست میلیون بدهند

میلیون تومان بنام کشور ایران به بخشند. مرد مرده و آشکار و از این راه يك ضرری به این مملکت وارد نیاورند که بعد هم به ریشمان بخشند.

مخبر کمیسیون قوانین دارائی - عرض کنم فرمایشات آقای امیر تیمور و آقای طباطبائی و سایر آقایانی که اعتراض در این قرار داد داده اند در اطراف ماده ۶ است و بنده هم قبلاً نظر کمیسیون را نسبت به ماده ۶ عرض کردم و این را هم بنده نمیتوانم موافقت کنم که برود به کمیسیون راجع بقسمتی که فرمودند که خساراتی از این راه به اقتصادیات مملکت وارد میشود البته این قسمت از فرمایشات آقای امیر تیمور يك جوابهائی دارد (ببین اسفندیاری - بفرمائید پشت تریبون که مطالب شما را بفهمیم شما که همایش دور خودتان میچرخید) که قبلاً عرض شده و فعلاً این را هم بنده موکول میکنم بنظر مجلس و تقاضا میکنم رأی بگیریید.

امیر تیمور - پیشنهاد من رد نشده است که رأی گرفته شود بقوت خودش باقی است.

مخبر - قبول نشده است.

رئیس - چرا با هم حرف میزنید اگر حرفی دارید با مجلس حرف بزنید - پیشنهاد دیگر آقای امیر تیمور:

با توجه به خبر کمیسیون خارجه (راجع به پیشنهاد بنده مربوط به ماده ۶ قرارداد مالی ایران و انگلیس که در شور اول مورد توجه مجلس شورای ملی واقع و بکمیسیون ارجاع گردیده بود) تصدیق خواهد شد که کمیسیون پیشنهاد بنده را نفی و رد نکرده و بلکه تلویحاً آنرا تصدیق کرده است بنابراین خبر کمیسیون حاکی از قبول نظریه بنده تلقی میشود و باید مورد توجه مجلس شورای ملی واقع شود.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای امیر تیمور بعنوان ارجاع بکمیسیون آقایان که موافقت دارید بنخیزید (چند نفری قیام نمودند) تصویب شد پیشنهاد آقای نوبخت:

ماده ۶ قرارداد مالی را بمن بدین طریق پیشنهاد میکنم که اصلاح شود:

ماده ۶ الف - دولت شاهنشاهی ایران نرخهای خرید و فروش لیره انگلیسی را بریال بدین طریق تعیین مینماید نرخ خرید و فروش لیره انگلیسی را بانگلمی مطابق نرخ روز تعیین مینماید و برای سایر وجوه گروه استرلینگ نرخها بهمین نحو از طرف بانگلمی ایران معین خواهد گردید.

رئیس - آقای نوبخت.

نوبخت - در این پیشنهادی که من کرده ام (الف) زائد است حذف شود. عرض کنم در کشور ما سرمایه را پول و طلا و سایر مواد اقتصادی میدانند و اگر غیر از این بود این ماده ششم از این قرارداد مالی که نسبت بآن در جلسه گذشته اعتراض نموده ام شاید ضررش کمتر بود البته مضر بود اما نه بدرجه اعلی و الا بنظر من بدرجه مافوق تصور مضر است. این عقیده سیاسی من است و هر کس درسیاست عقیده دارد که اگر اظهار نکند بوظیفه خود عمل نکرده است من آنچه باید در اطراف این قرارداد و مخصوصاً ماده ششم صحبت بکنم در جلسات سابق هنگام شور در کلیات و هنگام اعتراض بمواد این قرار داد در دو جلسه صحبت کرده ام ولی آقایان متأسفانه باستدلال من نخوانستند یا نتوانستند توجهی معطوف بدارند استدلال من از روی منطق و عقلی بود و باید جواب منطقی داد نه آنطور که آقای منشور برخاستند و گفتند. فعلاً اعتراض من نسبت بماده ششم این قرار داد است که از آقایان نمایندگان محترم تقاضا دارم دقیقاً توجه فرمایند و اجازه فرمایند که به کمیسیون ارجاع شود زیرا ادله را که بیان میکنم از روی کمال دقت است و بطور خلاصه از دو جهت این ماده را مضر میدانم یکی از لحاظ اقتصادی و یکی از جهت سیاسی. اما از لحاظ اقتصادی یکی این است که این نرخ معین از حیث امور اقتصادی بزبان و ضرر مالی کشور تمام میشود. اما وقتی که در ایران سرمایه عبارت از طلا و سایر مواد اقتصادی است این نرخ باعث خسران و ضرر خواهد بود زیرا در ماده ششم چنین اشعار شده است که نرخ خرید نباید از ۱۲۸ ریال هر لیره انگلیسی کمتر باشد. من وارد این موضوع نمیشوم که این نرخ فعلاً ضرریش زیاد است.

یا کم یا بقول آقای معذل امروز زبان ندارد اما این نکته دقیق بیشتر قابل توجه است که نوشته شده است از این مبلغ نباید کمتر باشد و قیدی برای بیشتر شدن آن ملحوظ نیست یعنی ممکن است بیشتر باشد آنهم نامحدود و اجازه این بیشتر نامحدود بنظر من بسیار مضر و خطرناک است و ارباب بصیرت کاملاً پی میبرند که تصویب این ماده ممکن است در همین مدت محدود جنگ که وقت انتهایی آن معلوم نیست بنیه ما را به اندازه ضعیف کند که سرانجام آن بورشکست منتهی گردد. من الا آن میدانم که بانک ایران لیره را با دجه قیمتی میخرد البته میدانم که کمتر از ۱۲۸ ریال نمیخرد اما میدانم چقدر بیشتر از آن نمیخرد یا خواهد خرید این ماده يك اختیار کاملی بدولت میدهد که نرخ خرید لیره را بهر قیمتی که میخواهد برساند بالا بردن نرخ پول اجنبی و خرید احتمالی آن منجر به این خواهد شد که دائماً پول ما تنزل کند همانطور که پول انگلیسی ترقی میکند و در اثر تنزل فاحش پول ما کلیه اجناس گران و گرانتر خواهد شد چنانچه مشهود است و منی بینیم و تمام مشقات زندگی اقتصادی ما در امروز مولود همین است که خوب است آقایان نمایندگان قدری در این موضوع دقت فرمایند و به بینند در این صورت سرانجام بنیه مالی ما و سرانجام بانگلمی ما بکجا خواهد رسید دولت ایران نفع دولت انگلیس را در نظر داشته که از ۱۲۸ ریال کمتر نباشد اما نفع خود را منظور نداشته است که از چقدر بیشتر نباشد و اگر هم بفرض تعیین میکرد از جهات دیگر مضر بود آقای معذل میگوید عقیده ندارم که نفع و ضرر ملت ما شرط است خیر منافع آنها را باید در نظر گرفت چون برای متفقین منفعت دارد ما باید فداکاری کنیم و ضرر بکشیم من وارد این بحث نمیشوم که این عقیده چقدر زننده و شکست آور است اما از ذکر این نکته ناگزیر هستم و آن این است که اولاً برطبق این عقیده که اظهار داشته اند قرارداد مالی ما باطل است زیرا مهمترین شرط قراردادهای مالی در قوانین بین المللی تساوی نفع و ضرر بین هر دو طرف است و من از بیانات ایشان که از موافقین جدی

این لایحه هستند ائخان سند میکنم زیرا این قرار داد را بضرر ایران و نفع متفقین شمرند و بموجب اصول و مقرراتی که میان ملل دنیا جاری است هر قرارداد مالی که به نفع يك طرف و ضرر طرف دیگر باشد باطل است و دوم آنکه تعیین نرخ لیره به قیمت معین خواه کم خواه زیاد با مفهوم استقلال اقتصادی ما وفق نمیدهد و البته جای تردید نیست که کشور ایران همان قسم که دارای استقلال سیاسی است همانطور هم دارای استقلال اقتصادی و سایر انواع استقلالات که مجموعاً در حقوق بین الملل بنام استقلال کامل یا استقلال تام و تمام تعبیر میشود و در این موضوع نه در داخل و نه در خارج برای هیچکس شبهه و تردیدی نبوده و نیست و عقد قرارداد مالی نیز با ایران برای همین است و با این حال تعیین نرخ لیره به قیمتی معین ولو آنکه بمراتب کمتر از قیمت اصلی آن باشد به خلاف این اصل مسلم یعنی استقلال اقتصادی ما است. يك وقت قیمت لیره را بیش از آنچه در بازار دنیا معمول است معین میکنند البته اینکار علاوه بر آنکه مخالف یا مفهوم استقلال اقتصادی است.

رئیس - آقای نوبخت چرا رعایت نظامنامه را نمیکنید؟

نوبخت - بنده توضیح راجع به ماده ۶ میدهم ممکن است دو ساعت توضیح بدهم و نظامنامه منع نمیکند.

رئیس - باید بطور خلاصه توضیح بدهید ممکن نیست دو ساعت توضیح بدهید.

نوبخت - بنده راجع به پیشنهاد خودم و ماده ۶ توضیح میدهم.

رئیس - هر طور بخواهید توضیح بدهید که ممکن نیست باید مختصر توضیح بدهید يك نظاماتی که هست باید رعایت کنید.

افشار - باید روی پیشنهادتان توضیح بدهید.

امیر تیمور - چرا نمیگذارید توضیح بدهند؟

نوبخت - عرض کنم يك وقت قیمت لیره را بیش از آنچه در بازار دنیا معمول است معین میکنند البته اینکار علاوه بر آنکه مخالف با مفهوم استقلال اقتصادی است موجب زبان

و شاید ورشکست مالی هم میشود يك وقت لیره را متساوی با قیمت اصلی معین میکنند و در نتیجه زیان مالی نمیبیریم و ورشکست هم نمیشویم بلکه بنیه مالی ما قوی هم خواهد شد اما دولت این خلاف بزرگ را مرتکب شده است که بمفهوم استقلال اقتصادی ما متوجه نبوده و حقیقت را رعایت نکرده است در حالی که هر قانونی که وضع میشود باید با اصول مسلم يك مملکت مطابقت نماید و الا آن قانون اگر اجرا هم بشود چون با اصول مسلم تطبیق نشده است صورت قانونی ندارد زیرا آن اصول همیشه پا بر جا و مسلم و غیر قابل تغییر است. پس تعیین نرخ لیره با قیمت معین چه ضرر بنیه مالی و پول رایج ما باشد و چه به نفع امور اقتصادی و پول رایج ما باشد در هر دو حال از حیث استقلال اقتصادی ما نمیتواند صورت قانونی پیدا کند اگر نرخ لیره را بکریال هم بگذارند. امیدوار هستم که نمایندگان محترم این نکته دقیق را رعایت بفرمایند و این ماده را بهر طریقیکه ممکن است اصلاح فرمایند. نباید گفته شود که این قرار داد چون اجرا شده است در این مقوله صحبت موردی ندارد زیرا اگر قرنها باین شکل اجرا بشود و صورت قانونی نداشته باشد زیانش همان خسارت مالی و ضرر اقتصادی است و صورت قانونی نیافته است تا باین مانع بزرگ مواجه بشود و راستی اگر سوء نیتی در بین نیست چه مانع دارد که خود بانک ملی همین قیمتی را که میخواهد معین کند ولی نه بصورت قانونی که مجلس حکم بدهد و این مقید بودن باینکه حتماً باید این بصورت قانونی در آید معلوم کنید که نظری دیگر در بین است اما از آخرین نسبت به ماده ششم این قرارداد از حیث سیاسی سابقاً بیان کردم و باز هم عرض میکنم.

رئیس - باز هم که عرض میکنید چرا متوجه نیستید؟
نوبخت - چرا اجازه نمیفرمائید؟

رئیس - بنده عرض میکنم که در این لوایح داخل مذاکرات نمیتوانید بشوید.

نوبخت - بنده عقیده خودم را میخواهم عرض کنم.
رئیس - شما حق ندارید در مجلس وارد این صحبت ها بشوید.

نوبخت - چرا آقا؟ بنده نماینده هستم و میخواهم عقیده خودم را عرض کنم.

رئیس - عقیده شما داخل حساب نیست.

نوبخت - من عقید، خودم را اظهار میکنم بعقیده شما مربوط نیست.

رئیس - شما باید مطابق نظامنامه در پیشنهاد خودتان صحبت کنید.

امیر تیمور - اجازه بفرمائید دارد تمام میشود.

نوبخت - که تعیین نرخ برای پول خارجی یا مفهوم استقلال يك مملکتی وفق نمیدهد. استقلال سیاسی این است که ملتی در تمام امور مملکتی خود چه از حیث داخلی و چه خارجی اختیار مطلق دارد و در تمام شئون سیاسی با سایر ممالک مستقل مساوی است اولاً اینجا قید این که لیره انگلیسی در تمام کشور باید بقیمت معین باشد برخلاف اصول است و نمیتواند صورت قانونی پیدا کند ثانیاً تصدیق میفرمائید که لیره انگلیسی پول خارجی است و نمیتواند در حکم پول رایج مملکت باشد و چون نمیتواند باین صفت متصف گردد نمیتواند نرخ معین داشته باشد زیرا داشتن نرخ معین فقط مختص به پول داخلی است. سوم تعیین نرخ پول خارجی در يك مملکت مخالف با کلیه قوانین بین المللی است یعنی همانطور که ریال ما در کشور انگلستان نمیتواند دارای نرخ بوده و نرخ معین از حیث کمتر بودن و بیشتر بودن را برای آن تعیین کرد و حتماً تابع قیمتی است که بانک انگلیس معین میکنند در ایران هم پول انگلیس نمیتواند در این قسمت ثابت و معین بوده و نرخ از حیث کمتر یا بیشتر بودن برای آن تعیین کرد و در ایران حتماً تابع قیمتی است که بانک ملی ایران برای آن معین میکند و این عمل کاملاً برخلاف اصول و مقررات بین المللی است و هر عملی که برخلاف اصول و مسلمات عمومی باشد از هويت اعتبار عادی و بخودی خود باطل است.

مخبر کمیسیون قوانین دارائی - عرض کنم (بهضی از نمایندگان - جواب ندارد) گرچه آقایان نمایندگان

رئیس - بعنوان ارجاع به کمیسیون این پیشنهاد رأی گرفته میشود موافقین برخیزند (چند نفری قیام نمودند) تصویب نشد.

آقای تهرانچی هم اعتراضی داده اند ولی اعتراضشان چون در جلسه سوم است قبول نمیشود. ماده واحده قرائت میشود ماده بگانه - مجلس شورای ملی قرارداد مالی مشتمل بر پانزده ماده و يك نامه ضمیمه را که بین دولتین ایران و انگلستان در تاریخ پنجم خرداد ماه ۱۳۲۱ منعقد شده است و متن آن ضمیمه میباشد تصویب و اجازه مبادله آنرا بدولت میدهد.

وزیر کشاورزی - آن قسمت ضمیمه را هم بخوانید.
امیر تیمور - آن مربوط باین نیست آنهم باید جریان خودش را طی کند.

مخبر - آن قسمت ضمیمه راجع به صدی شصت و چیز های دیگری است که ضمیمه همین قرار داد است و تقاضا میکنم اجازه بفرمائید خوانده شود که مجلس مستحضر شود.
طوسی - يك ماده پیشنهادی دولت است و يك خبری هم کمیسیون داده است بته ماده واحده باید رأی گرفته شود که بنده خواندم مقصود آقای مخبر را نمیدانم چیست؟
مخبر - منظور آن قسمت اصلاحی قرارداد است که ضمیمه همین ماده واحده میشود.

امیر تیمور - آن قسمت اصلاحی باین مربوط نیست آنهم علیحده باید جریان خودش را طی کند.

مخبر - این قسمت اصلاحی به نفع کشور است و چیزهایی که در این قرارداد باید اصلاح شود و جزء خبر کمیسیون است.

وزیر دارائی - در اصل قرارداد يك اصلاحی بعمل آمده من جمله این که چهل درصد طلا تبدیل به صدی شصت میشود این اصلاحات در اصل قرار داد است و مطابق آن اصلاحات اصل قرارداد با این عبارات اصلاح میشود.

رئیس - قسمت اصلاحی هم خوانده میشود.

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد اصلاحیه مالی

محترم میفرمایند جواب ندارد ولی بعقیده بنده بعضی مطالب است که باید جواب داده شود (نوبخت - بشرط اینکه جواب صحیح داده شود) اولاً يك قسمت از بیانات ایشان تکرار مکررات بود (نوبخت - همان مکررات را جواب بدهید) این که فرمودند که تعیین نرخ مخالف با استقلال سیاسی مملکت است بنده عرض میکنم در موقعی که جنک است و وضعیات عادی نیست در همه جا همینطور است و همه ممالک نسبت به پول یکدیگر میزان معینی تعیین کرده اند مثلاً دلار نسبت به لیره يك نرخ معینی دارد و بهمان نرخ تثبیت شده است و بهیچوجه با استقلال اقتصادی امریکا و انگلستان هم لطمه نمیزند (نوبخت - آن مربوط بما نیست ما که وارد جنک نیستیم) بفرمائید آقای رئیس داخل صحبت بنده صحبت نکنند همانطور که شما صحبت کردید بنده حرف نزد شما اجازه بفرمائید بنده هم صحبت کنم. شما میفرمائید ما که وارد جنک نیستیم يك مملکتی که هر دو طرفش جنک است وضعیت ما اقتضا میکند که يك قرارداد صریحی داشته باشیم و راجع باوضاع اقتصادی ما و اینکه میفرمائید قرار داد وضع میکنید و میخواهید قیمت لیره را معین کنید اگر قیمت لیره معین نشود که اصلاً شما نمیتوانید قرارداد منعقد سازید و این قرارداد اصلاً عملی نمیشود فعلاً یگانه بازاری که ما داریم با متفقین است و شما چگونه میتوانید با این وضع بامتفقین قرارداد نداشته باشید؟ (نوبخت - شما این وضع را ایجاد کردید) ما ایجاد نکرده ایم وضعیت جنک این را ایجاد کرده است و اینکه فرمودند در این قرارداد نرخ لیره را ۱۲۸ ریال معین کرده اند و میتوانند بالا ببرند دولت نمیتواند اجازه بدهد که نرخ لیره را از ۱۲۸ ریال بالاتر ببرند و مجلس چنین اجازه بدولت نمیدهد و قسمتهای دیگر هم که فرمودند مکررات بود و همه اش بر میگردد باینکه بنده عرض میکنم که این قرارداد ابداً ضرری با اقتصادیات ما وارد نمیکند و اساساً همان جوابی که آقایان دیگر دادند حالا هم عرض میکنم که اعاده لایحه به کمیسیون نتیجه ای ندارد و استدعا میکنم مجلس نظر خودش را اظهار بفرماید.

مشمول بر دو ماده که بین دولتین ایران و انگلستان منعقد شده است تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد پیشنهاد اصلاحی قرارداد مالی مورخه ۲۶ ماه ۱۹۴۲ دولت مملکت متعده انگلستان و ایرلند شمالی و دولت شاهنشاهی ایران بانوجه بمقررات قرارداد مالی که در تاریخ ۲۶ مه ۱۹۴۲ بین دولتین منعقد گردیده و متبعده بنام قرارداد اصلی نامیده خواهد شد با تمایل به تسهیل معاملات مالی بین دولتین ایران و کشور های داخل در منطقه استرلینگ نمایندگان مختاری تعیین و انتخاب کردند که قراردادی برای انجام این منظور منعقد نمایند و ایشان با تحصیل اختیارات لازمه از دول متبوعه خود بشرح پائین موافقت نمودند .

ماده ۱ اصلاحات زیر در متن قرارداد اصلی بعمل خواهد آمد

الف - در ماده ۱۰ در جمله (چهل درصد قابل تبدیل بطلا خواهد بود) در هر کجا که این جمله نوشته شده باشد کلمات (شصت درصد) باید جانشین (چهل درصد گردد) .

ب - در بند (۲) ماده (۱۰) و در بند (۲) ماده (۱۵) کلمه (یک چهارم سال) باید جانشین کلمه (نیمه سال) گردد در هر کجا که کلمه اخیرالذکر نوشته شده باشد

ج - در ماده (۸) کلمات (مجموع موازنه که بدین طریق بدست میآید) باید جانشین کلمات (کلیه موجودیهای معینه که بدین طریق بدست میآید) گردد .

ماده ۲ - این اجرائی ماده (۱۰) قرارداد اصلی باید همواره چنین تلقی شود که مقررات بند الف از ماده (۱) این قرارداد از تاریخ شروع قرارداد اصلی اجرا شده بوده است .

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده واحده ...

امیر تیمور - قرارداد مالی است باید با ورقه رأی گرفته شود .

رئیس - آقای انوار فرمایشی دارید؟

انوار - این قرارداد است و در شوری است و نمایستی با ...

امیر تیمور - قرارداد مالی است و حتماً بایستی با ورقه رأی گرفته شود .

انوار - آقای رئیس ایشان نمیگذازدند (زنگ رئیس)

امیر تیمور - قرارداد است باید مسئولش معلوم شود بنده انتظار نظامنامه دارم بعد از اعلام رأی نباید ایشان حرف بزنند شما میخواهید قضیه را لویت کنید

انوار - آقای امیر تیمور وقتی عصبانی میشوید بانندازه عصبانی میشوید که کسی را نمی شناسند و گوش نمیدهند که صحبت کسی را بشنوند

امیر تیمور - آقا شما نمیتوانید بعد از اعلام رأی حرف بزنید باید رأی گرفته شود با ورقه و در پیشکسکه هیئت مسئولین آن معلوم شود .

(همه نمایندگان - زنگ رئیس - دعوت بسکونت)

هاشمی - آقا چرا رأی دیگران را تخطئه میکنید؟!

شما يك رائی دارید مطابق عقیده خودتان و اشخاص دیگر هم مطابق عقیده خودشان رأی میدهند عقیده هر کسی محترم است

انوار - خلاصه بنده خواستم عرض کنم که این لایحه دو شوری است و مربوط به تغییر جمع و خرج هم نیست رأی گرفتن با ورقه لازم ندارد .

معدل - آقای انوار چه اصراری دارید؟ کسی ابا ندارد از اینکه با ورقه رأی گرفته شود تشخیص ایشان این است که این کار بد است دیگران عقیده دارند که این کار خوب است هیچکس ابا ندارد با ورقه رأی بدهد عقیده ایشان این است که این کار خیانت است و ما عقیده مان این است که خیانت نیست آقای رئیس باید از تهدید ایشان جلوگیری کنند

نخست وزیر - اجازه میفرمائید . چون آقای امیر تیمور در ضمن بیاناتشان بيك جمله اشاره کردند بنده لازم میدانم که جواب ایشان داده شود . دولت در موقعی که پیمان با متفقین بست همین آقای امیر تیمور با پیمان جناباً مخالف بودند ولی گمان میکنم کاملاً آن پیمان به نفع کشور است و در آن پیمان اشاره به این قرارداد مالی شده و پیش بینی شده و این هم از نظر احتیاجاتی بود که متفقین در این کشور داشتند و احتیاجاتی که ما به متفقین داریم آقا ره تجارت بسته است و تجارت ما منحصر است به چند مملکت و ماناچاریم وقتی که با آنها آن قرارداد را بستیم این قرارداد مالی را هم با متفقین

به بشدیم و بهیچوجه هم برای کشور زبان آوزنیست و نتیجه اش را بعد از جنك خواهید دید که ایران یکی از کشورهای ثروتمند خواهد شد و اینکه فرمودید که اشخاصی که رأی میدهند خیانت کار هستند و باید محاکمه شوند ...

امیر تیمور - بنده چنین کلمه عرض نکردم و کلمه خیانت بکسی نگفتم .

نخست وزیر - اگر فرمودید که بنده عرضی ندارم و جوابی ندادم ولی اگر فرموده باشید بنده باید پشت این تریبون جواب عرض کنم و از عاقدین قرارداد و از کسانی که رأی داده اند دفاع کنم ...

امیر تیمور - اگر گفته بودم که حرف خودم را پس نمیگرفتم ولی چنین چیزی نگفتم

رئیس - اظهار آقای انوار کاملاً صحیح است لویاجی که باید با ورقه برای گرفته شود لویاج مالی است که بيك شوری است و مربوط به بودجه و اعتبار است و بالویاجی است که تغییری در جمع و خرج مملکت میدهد و الا قرارداد مالی بهیچوجه نباید با ورقه رأی گرفته شود .

امیر تیمور - این هم لایحه مالی است با ورقه باید رأی گرفته شود .

انوار - بس است بگذارید مجلس کار خودش را بکند

امیر تیمور - ما پیشنهاد کرده ایم با ورقه رأی گرفته شود

رئیس - آقایان پیشنهاد کرده اند با ورقه رأی گرفته شود البته با این پیشنهاد میشود با ورقه رأی گرفت و الا نظر صحیح همان نظر آقای انوار است پیشنهاد خوانده میشود اینجانبان پیشنهاد میکنیم با ورقه رأی گرفته شود .

پیمان اسفندیاری - امیر تیمور - تهرانچی - طوسی - دکتر

تاج بخش - نوبخت بنده هم امضاء میکنم

رئیس - رأی گرفته میشود بماده واحده و ضمیمه اصلاحی با ورقه موافقین ورقه سفید میدهند .

(اخذ آراء بعمل آمده ۷۵ ورقه سفید و ۵ ورقه کبود و سه ورقه سفید بدون نام شماره شد)

رئیس - عده حاضر ۸۹ با کثرت ۷۵ رأی ماده واحده تصویب شد .

۳ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای معاون وزارت جنگ

معاون وزارت جنگ - دو ماه قبل لایحه تقدیم شد و اجازه مرحمت شد که دو میلیون و نیم دلار مایحتاج ارتش و ژاندارمری را از امریکا خریداری کنیم فعلاً از طرف دولت امریکا به ما اطلاع داده شده است که اگر احتیاجات سال بعد را از حالا بما اطلاع ندهید سال آینده بموقع نخواهد رسید و وصلت نخواهد داد بنابراین پیشنهادی شده است و تقاضای اجازه خرید و سفارش يك ملیون و نیم دلار برای احتیاجات سال آینده میشود که پرداخت وجه آن هم موکول به سال ۱۳۲۴ خواهد شد و تقاضا دارم در کمیسیون زودتر مورد مطالعه واقع شود که خبر آنهم به مجلس تقدیم شود که ما میتوانیم بموقع وارد این سفارشات شویم (بسیار خوب است) .

رئیس - به کمیسیون رجوع میشود .

۴ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون بودجه

راجع به يك دوازدهم بودجه کل کشور در تیر ماه ۱۳۲۲

رئیس - لایحه يك دوازدهم بودجه مطرح است گزارش کمیسیون قرائت میشود :

گزارش از کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی

- اسامی موافقین - آقایان : عباس مسعودی - نمازی - صفوی - مقدم - خسرو شاهی - اوحدی - معینی - نقابت - خلیل حریری - نراقی - مؤید قوامی - ناهید - افشار - صفاری - مهدوی - فیاض - اصفهانی - منشور - منصف - شیرازی - دکتر لقمان نهورای - رستم گبو - یار سا - سلطان الله پالیزی - راهبری - دکتر ملنکراده - نواب زیدی - امامی - گرگانی - دهستانی - محیط لاریجانی - حبیب الله لاریجانی - جلالتی - نائینی - نوقه الاسلامی - مسعودی در اسانی - ملک مدنی - چایچی - لبقوانی - اقبال - امیر ابراهیمی - اورنگ - رضوی - گودرز نیا - دکتر قزل باغ - ابراهیمی ریگی - ذوالقدر - اصفهانیان - هدایت - عبسی مشار - اردبیلی - رفیعی - دکتر سنگک - دکتر طاهری - مهدب - معصم سنگک - هاشمی - معتمدی - معدل - فرخ - نعلک زاده آملی - پیمان اسفندیاری - دکتر عباس نفیسی - عزیزی - ساکینیان - فتوحی - ژوبنده تاپتی - دکتر ضیاء - انوار - فرمانفرمایان - ناصر - مرآت اسفندیاری - روحی - فروهر - نیکپور - ورقه کبود - آقایان : امیر تیمور - طوسی - نوبخت - تهرانچی - یار احمدی .
- ورقه سفید: امضاء: ...

کمیسیون بودجه لایحه شماره ۱۰۶۶۲ دولت راجع بیک دوازدهم بودجه کل کشور در تیرماه ۱۳۲۲ را با حضور آقای وزیر دارائی و آقای رئیس کل دارائی مطرح نموده و با توضیحاتی که در اطراف لایحه نامبرده داده شد بالاخره ماده واحده زیر تنظیم و مورد موافقت کمیسیون واقع شده اینک گزارش آن برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم میشود:

ماده واحده - قانون مصوب ۱۸ فروردین ۱۳۲۲ راجع بپرداخت سه دوازدهم بودجه کل کشور شامل یک دوازدهم تیرماه ۱۳۲۲ نیز میشود.

تبصره - وزارت دارائی مجاز است که افزایش و بهای غذای زندانیان و خرید جیره و علیق و اضافه بودجه وزارت جنگ و مصارف بیمارستانها و خرید پیله ابریشم و اضافه حقوق پاسبانان و مصارف دفع ملخ را بمیزانی که لازم بدانند در بودجه ۱۳۲۲ منظور و در تیرماه ۱۳۲۲ پرداخت نماید.

نماینده امیر تیمور -

رئیس - آقای طهرانچی.

طهرانچی - بنده خاطر هست وقتی که لایحه سه دوازدهم مطرح بود بنده مخالفت کردم و عرض کردم که مطابق سنوات قبل بایستی بودجه قبل از سال ۱۳۲۲ به مجلس بیاید و متأسفانه امسال اولین دفعه ایست که بودجه نیامده است و باز ما رفته ایم روی مقررات هفت، هشت، ده سال قبل باز سه دوازدهم و یک دوازدهم میخواهند تا آخر سال را بگذرانند البته این یک امری است که تصدیق میفرمائید موجب میشود برای آقایان نمایندگان که یک مخارجی را ندانند دخل آن چیست و مخارج جز آن چیست البته آقای وزیر دارائی تصدیق میفرمایند که یک لویجی دولت به مجلس تقدیم کرده است برای مالیات مثل لایحه مالیات بر درآمد این لویجی مربوط به یک مالیات سنگین و فوق العاده است این لویجی فعلاً به کمیسیونها رفته ولی وقتی ما ندانیم چه خرجی داریم و لایحه بودجه ما چیست و این خرجها برای چیست که آیا محتاج به وضع مالیات گزاف دیگری هستیم یا نیستیم نمیتوانیم بدان لویجی بدیم من تعجب میکنم چرا دولت قبل از لایحه مالیات بر درآمد و لایحه انتشار

جنگ مربوط نیست چرا یک مقداری از اشخاص من غیر حق من غیر قانون بدون اجازه مجلس شورای ملی از آنها گرفته شده آنها با یک ما به التفاوت خیلی فاحشی کمتر از نلث قیمت اصلی آنها با تبعیض که از یک عده گرفته میشود و از بعضی گرفته نمیشود و این قسمت را هم بنده یک دفعه دیگر وقتی که بودجه علیق وزارت جنگ مطرح بود عرض کردم و آقای نخست وزیر قول دادند که نتیجه را بعرض مجلس برسانند و متأسفانه بعرض مجلس هم نرسید در هر صورت بنده معتقدم که قبل از آوردن بودجه نباید مجلس شورای ملی یک دوازدهم دیگر تصویب کند که دولت مجبور باشد در حین اینکه آن لویجی مالیاتی مطرح است بیشتر سعی کند که تا آخر این برج بودجه را بمجلس بیاورد تا ما بتوانیم هم بودجه و هم لویجی مالیاتی را نظر بگیریم و همانطور که عرض کردم قبل از تقدیم و تصویب بودجه وضع مالیات چیز غلطی است و وضع کنونی کار مشکلی است

وزیر دارائی - راجع بوضع بودجه البته مکرر بعرض آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی رسیده است از طرفی رئیس کل دارائی میخواهند دقت بیشتری در بودجهها بکنند این است که مدتی است نسبت ببودجههای وزارتخانهها یک مذاکراتی در جریان است و کمیسیونهایی تشکیل میشود و مخارج زائد را حذف میکنند و چیزهایی که لازم است منظور میکنند از این جهت خواستیم که بطور صحیح تر و مرتب تری تنظیم بودجه بشود و همانطور که عرض شد و در کمیسیون هم عرض کردم کلیه بودجهها مطالعاتی که در اطرافش باید بشود تمام شده است دو سه بودجه باقی است و امیدواریم تا چهاردهم یا نوزدهم این ماه مطالعات آن دوسه بودجه هم تمام شود و بودجه کل را در آخر همین ماه تقدیم مجلس شورای ملی کنم و اگر یک دوازدهم تقاضا شد برای این است که امیدواریم تا آخر این ماه بودجه تقدیم شود بمجلس اما قسمت دیگر که فرمودند راجع به قیمت علیق و غیر ذلک البته قسمت تمهیدات مجلس برای ارزاق است و وزارت جنگ هم از تحلیلی علیق اذعان زجانی شده و مردم

هم دچار جحاشی هستند و شکایاتی دارند همساله البته وزارت جنگ احتیاج دارد که یک علیق که و بونجه برای مالهایش تهیه کند و اگر این را بخواهند از خارج و دهات و قراء بیاورند صدای مردم بلند میشود و اگر این علیق بموقع تهیه نشود این اسبها تلف میشوند این بود که در نظر گرفته شد که این قسمتها را یعنی کاه و بونجه و غیره هم که برای وزارت جنگ مورد احتیاج است از روی مازاد داده میشود دیگر آن صحبتها و شکایاتی که از اطراف و اکناف میشود آن قسمت بکلی مرتفع شود و بکلی دیگر وزارت جنگ هم خیالش آسوده باشد و هم نسبت بمردم اجحافی شده باشد از این جهت در همان قسمت مازاد یک قسمتی هم که راجع بعلیق وزارت جنگ است مطابق همان تمهیدات جنسی نسبت بعلیق هم تعهد گرفته شد قیمتش هم البته نازل نیست و چون در خصوص قیمتها در اداره تثبیت قیمتها مذاکره شده است البته طوری ما تعدیل میکنیم و یک قیمتی در نظر گرفته میشود و تعیین میشود و مطابق آن پرداخته میشود.

امیر تیمور (نماینده کمیسیون بودجه) - مطالبی که نماینده محترم بیان فرمودند بطور مفصل در کمیسیون هم مورد توجه قرار گرفته بود و بحث زیادی هم در اطراف هر یک از آن مسائل که فرمودند در کمیسیون بعمل آمد و دولت اطمینان داد که بودجه را تقدیم میکند و این معطلی برای مطالعات بیشتری است و بودجه را قریباً بمجلس تقدیم خواهند کرد و پس از آنکه کمیسیون اطمینان حاصل کرد با این یک دوازدهم موافقت کرد و خبرش را تقدیم کرد و بعلاوه این یک دوازدهم سابق زیاد دارد و تازه نیست در سنوات قبل تمام بودجهها بصورت یک دوازدهم بوده است (طهرانچی) آنها خوب نبوده است (بنده هم موافق با این قسمت نیستم بایک دوازدهم، یک دوازدهم نمیشود بر گزار کرد ولی حالا بنده عرض میکنم که اینطور نیست و قریباً بودجه را بمجلس شورای ملی تقدیم میکنند اما مطالبی که لازم است بعرض آقایان برسانم و مجلس شورای ملی را متوجه کنم که باین لایحه رأی بدهند آن راجع به تبصره است در این تبصره یک

قسمتی است که وزارت دارائی مجاز است که افزایش بهای غذای زندانیان و خرید جیره و علیق و اضافه بودجه وزارت جنگ و مصارف بیمارستانها الی آخر این کلیه افزایش بها مورد موافقت بنده نیست تا بحال انتظار ما این بود که با اختیاراتی بر رئیس کل دارائی داده شده است و بر اثر وعده و نوبدی که دولت در موقع طرح پروگرام خودش داده متمهد شده است سطح زندگی را بیاورد پائین و تنزل بدهد و بموجب انتظاری که مجلس از دولت داشت از افزایش بها جلو گیری کنند و این کلمه افزایش بها که در اینجا گذاشته شده است یک تثبیتی است که مجلس شورای ملی راجع با افزایش بها میکند که در جمیع شئون مملکت جلوه بدی خواهد کرد و برای اینکه مجلس مطلع باشد و بنده مخبر کمیسیون هستم خواستم بعرض آقایان برسانم و چیزی نا گفته نگذاشته باشم این را خواستم بعرض آقایان رسانده باشم که با وجود این جمله مجلس شورای ملی هم در اینجا نباید میکند افزایش بها را و حال آنکه دولت متمهد شده بودند بهارا پائین بیاورند.

وزیر دارائی - افزایش بها البته همه تصدیق دارند. که از فروردین پارسال تا فروردین امسال تفاوت کلی در قیمت ها داده شده است و البته این تفاوت بها را نه دولت و نه هیچکس تحت قدرت و اختیارش نیست که بطور فوق العاده تنزل دهد البته اگر باحصائی دقت شود از فروردین به بعد یعنی در اردیبهشت و خرداد با قیمت ها پائین تر آمده یا تثبیت شده است در هر صورت هیچ جنسی ترقی نکرده است ولی اضافه قیمتی که از فروردین پارسال تا فروردین امسال پیدا شده بود که چند برابر بود البته دولت مجبور است که آن جنس هایی را که الان میخورد به قیمتی که الان ممکن است بخرد الان یک قسمت از اجناس با قیمت هایی که سابق داشته است در نتیجه اقداماتی که شده تنزل کرده و امیدواریم که بقیه قیمت ها هم تنزل کنند و اسباب آسایش عمومی فراهم شود.

طباطبائی - بنده اجازه خواستم شما اجازه بدیگری داده اید اجازه میفرمائید؟

و میآورد اینها میخوانند که ما تصویب کنیم و خیلی عجله دارند و خواهش کرده اند که این لایحه در يك هفته از مجلس بگذرد مجلس شورای ملی آقا باید وارد شود بدانند که این پول را برای چه میخواهد کجا میخواهد بریزد از وزارت جنگ گرفته تا این اداره مرده تبلیغات که میگویند منحل کردیم و باز رئیس گذاشته اند و الان چندین سال است که پول میریزند صدها هزار تومان کرورها و میلیون ها پول داده شده معلوم نیست مسئول اوضاع مالی این وزارتخانه ها کیست دیوان محاسباتی البته هست ولی دیوان محاسباتی يك نشریاتی بیشتر نیست يك مجلس البته هست و مجلس در این موقع سه چهار ماهه که خدا اگر عمری داد و بنده در مجلس بودم عمری بود از آقایان استدعا خواهم کرد که فورمول سابق را بر هم بزنند و بودجه های تفصیلی بیاورد بمجلس نرود بکمیسیون یکمده از آقایان در آنجا هستند ولی آن انتظاری که مردم دارند تأمین نمیشود ملاحظه فرمودید که بودجه ۱۳۲۱ آمد به مجلس و رفت در کمیسیون مدتی در آنجا ماند و باعث گله بعضی از رفقای مجلس که در کمیسیون بودجه هستند شد ولی تصدیق بفرمائید که کمیسیون جز آنچه که آوردند چیزی تصویب نکرد و اینکه میگویند دوهزار تومان از فلان جا زدیم اینکه آقا نسبت بودجه ۳۰۰ میلیونی قابل فکر نیست ولی بنده امیدوارم امروز این لایحه مطرح بود و آمدیم بمجلس اگر مستحضر بودم میخواستم از اداره آند نویسی آن جمله که چاپ شده بگیرم اینجا بخوانم آقای رئیس الوزراء بالصراحه اینجا وعده دادند قبول کردند تعهد کردند که قبل از انقضای سه ماه بودجه را بیاورد به مجلس آقا بنده نمیخواهم جسارت کنم در واقع چرا خلف وعده آنها با این صراحت در مجلس چرا امتناع میکنیم الان سه ماه تمام شده ماه چهارم است يك لایحه گذاشته اند جلوی شما بودجه را مطابق سال ۱۳۲۱ با افزایش ها و اضافاتی که می بینید میخواهند اجازه بگیرند و پس از آن ملاحظه فرمودید که مخبر کمیسیون در ضمن توضیحات اینجا بالصراحه گفت اظهار ایشان که سمت مخبری کمیسیون را جابجا ندهند است که دولت تعارض است.

از اینکه بهای زندگی و بهای اجناس را بیاورد پائین آثار و علائم و قرائن عمل هم همینطور نشات میدهد این صحیح است چون در لایحه هم اشاره شده است که میخواهند تأمین بها کنند (امیر تیمور - من لایحه را خواندم چیز دیگر عرض نکردم) اجازه بفرمائید آقای امیر تیمور توجه بفرمائید در صورتیکه دولت بموجب پروگرام خودش تعهد کرده و متمهد است که بهارا بیاورد پائین آخر بها برای کی الان بنده که اینجا خدمت آقایان عرض میکنم دیروز از يك درشکه چی که يك اسب مردنی داشت پرسیدم جورا چند میخری گفت دوست و چهل تومان حالا جو درو شده حالا که دوست و چهل تومان است پس برای دوماه دیگر پانصد تومان میشود دولت با دائره مستشاری وزارت مالیه مشغول يك کارهائی هستند که بنده سر در نمیآورم ولی امیدوار هستم شاید بعداً نتیجه اش خوب شود ولی آنچه که دیده میشود معلوم نیست سر بکجا خواهد زد در اواخر امسال پائیز و زمستان از لحاظ بودجه و از لحاظ ارزاق عمومی و اوضاع صحی مملکت بکجا کارش میکشد چون بودجه مطرح است البته هر وقت که بودجه بمجلس آمد ولو برای یکماه یا یکسال بودجه مربوط بتمام اوضاع و احوال مملکت است بنابراین میشود در تمام موارد صحبت کرد و مجلس میتواند در موادی که مورد علاقه مجلس است بدولت تذکر بدهد ملاحظه بفرمائید این غوغائی که راجع با تومبیل راه افتاده است و البته بنده در مجلس هستم گویا يك معافیتهی برای من هست اتومبیل قابل ذکری هم نداشته و ندارم و نظری برای خودم ندارم زیرا برای من تأمین شده ولی من خواستم به بینم قبل از جمع کردن این اتومبیل ها چه فکری کرده اند (تهرانچی - مطابق چه قانونی؟) عرض کنم يك وقتی بنده شنیدم که عوامل خارجی و دلال های خارجی يك سال قبل شروع کرده اند به جمع کردن لاستیکها آنقدر جمع کردند که دیدید وسائل نقلیه مادر خود طهران بچه روز افتاد و حالا هم این اقدام شده و بنده البته طرفدار این هستم همه مردم بایستی در یکمده از وسائل عمومی استفاده کنند ولی من خیلی موافق بودم که اول وسائل نقلیه عمومی را تأمین

کنند بگذارند جلوی چشم ما که ما به بینیم اتوبوس بقدر کفایت در تمام محلات هست در دسترس همه است آنوقت بنده را استئنا نمیکنند اشکالی نداشت دولت به من هم بگوید که شما و کیل هستید میخواهی باش اشکالی ندارد حالا موقع جنگ است حالا موقع غیر عادی است راحت دور است این اتوبوس است سوار شو و اتوبوس را بگیرند اگر لازم است به نفع مملکت ولی ملاحظه بفرمائید هنوز این کار را نکرده اند خلاصه من میخواستم این نکته را بعرض آقایان برسانم که آمدن يك لایحه اینجا و رفتن آن بکمیسیون که کمیسیون بودجه لایحه شماره ۶۶۲ را تقدیم مجلس شورای ملی مینماید و با حضور آقای وزیر دارائی مطرح کردم این برای ما کافی نیست و خواهش میکنم که این لایحه را رأی ندهید و لایحه بماند و این دولت را مکلف میکند که لایحه بودجه عموم را بیاورد يك چیزی هم در صدر لایحه دیدیم که چون این لایحه مربوط به بودجه است و شور در این لایحه ممکن است مدتی صرف وقت لازم داشته باشد بنا بر این ما بودجه را حالا به مجلس نمیآوریم این استدلال آقا است؟ خود شما میدانید که چون بودجه مملکت است و مورد علاقه مجلس است همین جهت باید بودجه را زودتر بیاورید یعنی اینکه اول سال بیاورید - پانزده اسفند بیاورد آنوقت گفتند که آقای دکتر میلسپو آمده اند موکول کنید با اول سال. اول سال آمد موکول کردند به سه ماه بعد و بعد قبول دادند که زودتر از سه ماه یعنی در یکی دو ماه اول بودجه میآید بمجلس و نیامد و الآن يك فرمول مندرس کهنه ۱۰ سال پیش را آورده اند و جلو کشیده اند يك دوازدهم و غیره و وقت مجلس را ضایع میکنند مجلس چهار - پنج ماه وقت ندارد و مجلس بعد هم که میآید یکی دو ماه هم برای تشریفات مجلس آتیه میگردد مگر سال چند ماه است آقا چهار ماهش گذشت دو سه ماه دیگر هم وقتی با بودجه مملکت بازی شد و وقت گذشت و تمام شد ما مهمترین وظیفه و مسئولیتی که بگردن داریم از دست

داده ایم چیزی که مهمترین وظیفه ما است بودجه مملکت است! و ما کاری بزرگتر از بودجه مملکت نداریم، شما وقتیکه بودجه را آوردید ما تمام کارمان را زمین میگذاریم. الآن هوا گرم است اغلب مجالس دنیا تعطیل کرده اند - مگر ما حرفی داریم؟ مگر ما تعطیل کرده ایم؟ بیائیم بنشینیم وارد بشویم به بینیم آقای دکتر میلسپو چکار کرده اند؟ الآن ۷ - ۸ - ماه است که ایشان مشغول کار هستند بیائید به بینید چکار میخواهند بکنند. اگر آن فرمول ۱۰ - ۱۵ - سال قبل است که آن اشکالی ندارد - سر جای خودش بود - اگر آن خوب بود که ما مستشار نمیخواستیم و اگر آن بد بود پس این آقا چکار کرده است؟ آقا میگویی صد میلیون و وزارت جنگ حاضر نیست و میگویی صد و بیست میلیون از کجا میآید بکجا میرود خلاصه خواهش کردم که آقایان این لایحه را رد کنند و خلاصه عرایض این بود که موافقت بفرمائید وقت هم گذشته است همانطور که لایحه مطبوعات را رد کردند و رأی ندادند این لایحه را هم رأی ندهند.

ملك مدني - آقای طباطبائی اینجا يك بیاناتی فرمودند که قسمت مهمش مربوط باین بود که چرا لایحه بودجه تا کنون به مجلس شورای ملی داده نشده است. این مطلب هم در کمیسیون دیروز؟ حضور رئیس کل دارائی (آقای دکتر میلسپو) و آقای وزیر دارائی مطرح شد و ایشان جواب دادند که وقتی بنده استخدا شدم آخر سال بود و مجال کافی برای تقدیم بودجه نداشتم. البته وقت کافی لازم بود که بنده مطالعه کافی بکنم در بودجه مملکت و يك بودجه تهیه کنیم که موافق و اشکالاتیکه سابق داشته است رفع شود و دو ماه برای تنظیم بودجه وقت زیادی نبوده است! اگر آقای طباطبائی مواجه شده اند که ماه چهارم سال است برای این است که خود حضرتعالی تصدیق فرمودید که بودجه ما طوری بوده است که بالاخره مورد تصویب نبوده و شاید که مانند سال گذشته که تصویب شد يك ارقام زائدی بوده که باید حذف بشود و با وقت يك بودجه صحیحی برای مملکت وضع کنیم.

اگر ما امضاء بکنیم که یک نفر متخصصی که مجلس شورای ملی باو رای اعتماد داده است و باو اختیارات داده است و او را مأمور کرده وضع مالیات ما را تصحیح کند ما باید باو وقت بدهیم که او يك بودجه ای که صلاح و صواب مملکت باشد و تنظیم کنند و تقدیم مجلس شورای ملی نمایند که مورد قبول باشد و کاملاً هم بصره مملکت باشد - و نسبت باین موضوع صریحاً در کمیسیون بودجه مذاکره شد - دکتر میلسپو جواب دادند در دفتر کمیسیون بودجه هم هست که هشت - نه - بودجه را تا کنون تصویب کرده ام و دو - سه - بودجه دیگر باقی است که تا ۱۵ تیرماه لایحه بودجه را تهیه میکنم و تقدیم مجلس شورای ملی مینمایم و بنده تصور میکنم جای نگرانی نیست و همانطور که فرمودند در موقع تصویب سه دوازدهم که قبل از انقضای سه ماه لایحه بودجه بمجلس شورای ملی میآید و ما امیدوار بودیم همانطوریکه گفته شد تا قبل از انقضای سه ماه لایحه بودجه بمجلس شورای ملی داده شود و البته این اظهارات حضرتعالی کاملاً صحیح است و محتاج باین نبود که اصطلاح سندی بیاورید و بطوریکه من در مجلس بودم و مخبر کمیسیون بودم آن پیش آمد ها و آن نظر دقیقی که آقای دکتر میلسپو روزارت دارائی داد ایجاب کرد که یکماه دیگر هم بصورت يك دوازدهم بودجه بمجلس بیاید. برای تهیه بودجه ایجاب کرد که تقریباً يك دوازدهم دیگر از مجلس شورای ملی تقاضا کنند که این را بدهند و تقدیم مجلس شورای ملی کند البته بودجه تنظیم خواهد شد و هر کدام از آقایان اصلاحاتی میخواهند به عقیده خودشان اظهار کنند و همه ما ها معتقدیم و علاقه مند هستیم که بودجه کشور که بمنزله اساس کار است يك بودجه اساسی بشود هم از حیث درآمد هم از حیث هزینه و اینکه اشاره شد که در کمیسیون لایحه میآید با آنجا آقا با اطلاعاتی که شما بعادات و اخلاقی رفتارشان دارید شما خوب می دانید که ما هم همان وظیفه شما را داریم و همان طوری که

جناب عالی همیشه فکر می کنید ما هم همیشه دقت های لازم را کرده ایم و سال گذشته هم بنده عرض کردم اگر مجلس موافق باشد بودجه را ما حاضریم اساساً بمجلس شورای ملی بیاید زیرا که آن جز يك مشکلی برای اعضاء کمیسیون چیز دیگری نیست و ما هیچوقت علاقمند نیستیم که بودجه های تفصیلی به کمیسیون بیاید و بمجلس نیاید ولی شرطش این است که مجلس شورای ملی بتواند آن بودجه را بگذرانند ملاحظه بفرمائید اگر آن شرط صحیح است که بودجه بهمان طریق که بکمیسیون میآید و تصویب میشود در اینجا هم تصویب شود ولی متأسفانه در مجلس شورای ملی ما مثل سایر ممالک دنیا نه حزب هست نه فراکسیونهای منظمی هست که يك سری آراء منظمی باشد که بنشینند آنجا و بگویند (آخ پر نسیب) با این لایحه موافق هستیم یا مخالف یک نفر یا دو نفر نماینده از هر دسته و فراکسیونی بلند شوند و عقاید خودشان را صریحاً اظهار کنند له و علیه و مطلب تمام شود ولی اینجا اینطور نیست مطلب وقتی که میآید به مجلس جنبه کنفرانس بخود میگیرد و مدتی طول میکشد ولی ما سال گذشته بعد از ظهرها آمدیم در کمیسیون کار کردیم که توانسته ایم آن بودجه ها را بگذرانیم آن بودجه هائی که مورد موافقت جنابعالی هم نبوده است و حالا هم ما امتحان میکنیم و خیال میکنیم سایر آقایان رفقا هم مذاققتند حالا ما امتحان میکنیم بالاخره يك بودجه تفصیلی مطرح شود اگر این بودجه تفصیلی بطوریکه لازم بود گذشت آنوقت سایر بودجه ها را هم تقاضی میکنیم بمجلس بیاید به علاوه چون بنده واقعاً با آقای طباطبائی يك مناسبات شخصی دارم و ارادت دارم سالهای سال است که خواستم عرض کنم که ما وظیفه خودمان را انجام داده ایم و من لازم است این نکته را عرض کنم مجلس شورای ملی اختیار دارد هنوز هم بودجه نیامده هر وقت آمد ما تقاضا میکنیم که مجلس خودش رسیدگی کند ولی متأسفانه اینطور نیست و مجلس نمیتواند برای اینکه کار مجلس طوری است که در واقع باید بودجه طوری بگذرد که زود بموقع

عمل و اجرا گذارده شود و بدست وزارت دارایی برای اجرا برود ولی می آید اینجا و مدتی معطل میشود این که فرمودند آقای مخبر کمیسیون بیاناتی کردند آقای امیر تیمور در کمیسیون هم این اظهار را کردند و دکتر میلیسپو هم جوابداد و ما هم انتظار داریم افزایش هائی که در قیمت ها پیدا شده پائین بیاید (البته پائین هم آمده است) و در کمیسیون وعده دادند که يك قدمهائی برداشته شده و تا اندازه موقعیت هائی هم پیدا کرده است و البته خود حضر تعالی میدانید که این يك امر اساسی در کشور ماست و يك كار كوچكى نیست و با كمال دقت باید مطالعه شود که قدمهائی که برداشته می شود بامور مملکت لطمه ای وارد نیاید و الان همین اقداماتی که دکتر میلیسپو کرده است و نظامنامه هائی که انتشار داده است. خود حضر تعالی که در اجتماع هستید میدانید که كاملاً مورد جر و بحث واقع شده. فلان شخص می گوید که من يكسال است جنسی را خریده و آورده ام و در انبار گذاشته ام حالا يك مقرراتی آمده است و میگویند از قیمت خرید ۵٪ بگیرد و این جنس را تحویل بدهند. بنده اصلاً اعتقاد این است از آن طبقه ای که احجاف کرده اند و از آن دسته ای که باعث گرانی شده اند باید از آنها جلوگیری شود و این عقیده همه ماها است ولی از طرف دیگر عقیده ما این است که اگر میخواهند يك عملیاتی بکنند و ما يك نظریاتی ابراز کنیم ممکن است يك را کسیون تولید بکنند در همه جای دنیا این اصلاحات بتدریج می شود اگر يك آدم شایسته است که میتواند راجع باین مسائل اقدام کند مجلس شورای ملی باو اختیار داده و ما باید يك قدری باو مهلت بدهیم و پریروز در کمیسیون بودجه اظهار کرد که بمن فرصت بدهید من امیدواری دارم که نتیجه ای برسیم و موقعیت پیدا کنیم و الان هم آثار موفقیت پیدا شده است چون تا کنون در تهیه مقدمه بوده ایم. غرض این است که ایشان هم مشغول هستند اما راجع بوضع انومبیل هم که فرمودید دیروز هم این مطلب در کمیسیون بودجه مذاکره شد آقای وزیر دارایی صریحاً جواب دادند که اینطور نیست

اینکه منتشر شده است - وزارت دارایی و اداره مستشاری ما هم هیچ نظری نداریم که انومبیل های مردم را مصادره و جمع کنند و بگیرند و این يك مطلبی است که بی جهت منتشر شده است در این شهر - دیروز هم سؤال کردم ایشان صریحاً جواب دادند که ما نظری نداریم فقط از نظر بنزین و لاستیک که در نظر گرفته اند احصائیه برای انومبیل ها معین کنند که بدانند چقدر انومبیل در این مملکت هست و مصرف بنزین آنها در روز و لاستیک آنها چقدر است و کاری بکنند که وسائط نقلیه بکلی از كار نیفتد و غرضشان این نبوده است که انومبیل های اشخاص را بگیرند البته آن بیان جناب عالی بنظر بنده صحیح است و باید توجه کنند که وسایل نقلیه عمومی را كاملاً منظم کنند بنده خودم هم با آقای هم عقیده هستم که باید وسائل در این شهر طوری باشد که همه کس بتوانند استفاده بکنند اغلب اشخاصی که انومبیل داشته اند آن استطاعت ندارند و موقع جنك است و اشکالات پیدا شده بنظر بنده این تذکر آقای بجا بود و یکی از اصلاحات هم بنظر بنده راجع بوسایل نقلیه است شهر طهران باین بزرگی که يك کسی از سكار راه آهن میخواهد بیاید جلوی مجلس بایستی سرویس حمل و نقل منظمی باشد و قطعاً هم دولت این یکی را دارد و شاید هم روی این قضیه يك اقدامی آقای دکتر میلیسپو در مملکت بکند بنده اطلاع دارم که روی قضیه حمل و نقل يك نظریاتی دارد که يك سرویس انومبیل رانی منظمی در شهر طهران برقرار کند و رفع اشکال را بکند و اینکه فرمودید که این لایحه را مثل لایحه دیگر رأی ندهند البته خود حضر تعالی میدانید که این لایحه مربوط به مستخدمین است که امروز حقوق باید داده شود و لایحه مربوط به مستخدمین است که امروز مستخدمین است و برای رفع احتیاجات ضروری کشور است بنده خیال میکنم ما نباید نگرانی داشته باشیم زیرا تا ۱۵ تیر ماه جوابی که دکتر میلیسپو در کمیسیون بودجه بنده داد بودجه کل را بمجلس خواهد داد و این از آنکه بمجلس داد البته ما روی ارقام در آمد و خرج حرف میزنیم و صحبت

میکنیم و بنده خودم هم یکی از اشخاصی هستم که اعتقاد این است که تا وقتی که لایحه مالیات بر درآمد در مجلس است و از مجلس نگذشته لایحه بودجه هم باید بمجلس بیاید و عقیده من این است که ما باید بفهمیم چقدر کسر بودجه داریم که برای آن کسری که داریم مالیات وضع کنیم بنده عقیده شخصی خودم این است که ما بیدش از آنچه که کسر بودجه داریم نباید وضع مالیات بکنیم مگر ما میخواهیم اموال مردم را مصادره کنیم؟ ما درآمدی بیشتر از کسر بودجه کشور نداریم و باصطلاح در مالیات بر درآمد فقط میخواهیم تجدید نظر کنیم آنکه در واقع بیشتر در آمد دارد بیشتر مالیات بدهد و آنکه کمتر در آمد دارد کمتر مالیات بدهد و ما بایستی نظرمان این باشد که مالیات بیشتری وضع کنیم که يك پول بیشتری در خزانه نگهداشته باشیم و در اینموقع اصلاً احتیاج نداریم و بنده خیال میکنم که خود وزیر مالیه و دکتر میلیسپو این نظر را ندارند و البته وقتیکه لایحه بودجه کل را دادند این مذاکرات خواهد شد

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

امیر تیمور - بنده چون مخبر کمیسیون هستم اجازه بفرمائید توضیحاتی عرض کنم در موضوع انومبیل ها که نماینده محترم فرمودند. امروز آقای وزیر دارایی در کمیسیون بودجه توضیح دادند و اطمینان دادند که نظری برای انومبیل ها ندارند و میگویند که دولت هیچ قصد و منظوری برای توقیف انومبیلها نداشته و ندارند و بعلاوه دولت هیچ مجوز قانونی ندارد که بتواند این کار را بکند. بنابراین نماینده محترم کاملاً اطمینان خاطر داشته باشند چون دولت چنین نظری را ندارد.

وزیر دارایی (بیان) - موضوع انومبیل مربوط باین موضوع نیست. اگر فرمایشی در اطراف آن موضوع دارید بفرمائید.

معدل - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم. اجازه بفرمائید بنده مخالفتم را عرض کنم؟

رئیس - بفرمائید

معدل - این قانون بودجه هست که مطرح هست و برای نمایندگان فرصت بحث در مذاکرات عمومی و سیاست کشور منحصر بموقع طرح لایحه بودجه است (مخبر - این يك دوازدهم است). فرق نمیکند يك دوازدهم باشد اگر در اینموقع نشود پس چه موقع می شود در تشکیلات و سیاست عمومی کشور صحبت کرد؟ چه ضرر دارد. اگر حالا صحبت نشود پس بعقیده شما در چه موقع باید صحبت کرد این است که باید مذاکرات و مخالفتی که هست گفته شود و این تذکرات لازم است. اگر ده دقیقه نیم ساعت تأخیر میافتد اشکالی ندارد آقایان اجازه بدهند که این مذاکرات بشود.

رئیس - موقعی که بودجه را دادند البته می شود صحبت کرد.

بعضی از نمایندگان - رأی.

رئیس - آقایانیکه با کفایت مذاکرات موافقت بر خیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهادات قرائت می شود: پیشنهاد آقای نراقی:

پیشنهاد مینمایم تبصره زیر بماده واحده افزوده شود. تبصره ۲ - در هر ماه هم مانند سه ماه فروردین و اردیبهشت و خرداد ماه بابت يكماه مساعده که در سال ۱۳۲۱ پرداخت شده بود از حقوق استفاده کنندگان يكماه مساعده چیزی کسر نخواهد شد.

رئیس - آقای نراقی

نراقی - عرض کنم موقعی که بودجه سه دوازدهم گذشت من این پیشنهاد را کردم و مورد موافقت قرار گرفت که از آن سه دوازدهم چیزی از این بابت کسر نشود. حالا هم این پیشنهاد را کرده ام و تمنی دارم موافقت بفرمائید که از این يكماه هم چیزی کسر نشود و تقاضی میکنم چون نماینده نمیتواند پیشنهاد خرج بکند در موقع بودجه پیشنهاد بکنند که اصلاً بخشوده شود؟

وزیر دارایی - بنده با این پیشنهاد موافقت میکنم و البته نظر دولت هم کاملاً موافق است برای اینکه ما وظیفه

داریم که نسبت به مستخدمین مساعدت بکنیم و آن قسمت را هم البته در موقع تنظیم بودجه پیش بینی میکنیم عجله با این پیشنهاد آقای نراقی بنده موافقت میکنم.

پیشنهاد آقای طباطبائی

پیشنهاد میکنم تبصره ماده واحده حذف شود رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - عرض کنم اینجا يك اشتباهی بوده که در جواب بمن گفتند میخواهند مستخدمین حقوق بگیرند آقا الان چهارم پنجم ماه است بودجه سه ماهه هم که تصویب شده نگرانی نیست اینکه گفتند مستخدمین چطور میشود طوری نمیشود ما بیست و پنج روز وقت داریم اگر تا ده روز دیگر هم بودجه نباید اینجا ما هم پانزده روز صرف وقت بکنیم پنج روز هم آنها دیرتر بگیرند پنجم امرداد حقوق میگیرند اشکالی ندارد و حالا اگر آقایان موافقت نمی فرمایند که این لایحه بماند لا اقل با پیشنهاد من موافقت نکنند که از این تبصره صرف نظر بشود چون در عبارت بد نوشته شده وزارت دارائی مجاز است که افزایش بهای غذای زندانیان (مخبر - افزایش بهاء ~~که~~ در مخارج تولید دولت شده است) خوب خودتان هم باید دنبال لایحه بروید برای مردم بخوانید هر کس که نازسی خواننده باشد میداند اینجا نوشته افزایش و بهای غذای زندانیان (طوسی - این غلط چاپ شده افزایش بهاء غذای زندانیان) خوب حالا بهاء شد عربی و غلط تر شد علی ای حال عبارت بد نوشته شده این صحیح نیست حالا ممکن است عبارت درست بشود ولی اصل موضوع تبصره مجلس اجازه میدهد که شما يك ماهه بپردازید که امر و زیست و پنج روز هم وقت داریم مطابق بودجه سابق عمل بکنید میفرمائید که افزایش حاصل شده این را چگونه است بکنید برای اینکه بودجه را تمام کنیم میگویند پانزده روز دیگر حاضر است مگر کول بکنید بعد بودجه کل مملکت مجلس نمیتواند به وزارت دارائی اجازه بدهد که وزارت دارائی بزود تر طور اصلاح میداند برای سه ماهه مخارج بکنند این لازم نیست ملاحظه بفرمائید اینجا نوشته وزارت دارائی مجاز است که این غلط و آنچه

بسیار هر جور خودش لازم میداند مساعدت میداند برود خرج کند مبلغش هم معلوم نیست و این فزومول تازه است ~~که~~ گمان نمیکند تا بحال سابقه داشته باشد.

وزیر دارائی - اولاً نسبت باصلاح عبارت همانوقت که آقای طوسی خواندند بنده عرض کردم افزایش بها و غذای زندانیان اصلاح میشود. اما در قسمت مخارج که میفرمائید البته تصدیق میفرمائید که باید مخارج داده شود مخارج و مصارف عمومی مملکت را نمیشود معطل کرد فرض بفرمائید غلیق مال را در این ماه بگویند نخورند تا بودجه ها تصویب شود و نسبت بسایر بودجه های جاری وزارتخانه ها هم نمیشود معطل گذاشت بجهت اینکه اگر خرج نشود تمام دستگاه میخوابد تنها مربوط بحقوق نیست که باید آخر ماه بدهیم مخارج و هزینه های یومیه است که باید پردازیم و اما قسمت تبصره اینها يك اقلام مخصوصی است که بدولت اجازه داده شده است مثل دفع ملخ و افزایش بها اینها را نمیشود مطابق قیمتهای بودجه پارسال داد غذای زندانیان است چیزهای دیگر است چهار پنج قلم است که طرف احتیاج بود و اینجا قید شده است بمیزانی که لازم بدانند در بودجه ۱۳۲۲ منظور و در تیر ماه ۱۳۲۲ پرداخت نماید لهذا این بطور بی حدود هم نیست محدود بیک میزانی است که در بودجه ها معین است و ذکر شده است.

پیشنهاد آقای تهرانچی

وزارت دارائی مکلف است به عوائد و مخارج شهر داری ها نظارت کرده و موقع تدوین بودجه کشور گزارشی از مخارج و عوائد گذشته شهر داریها به مجلس بدهد.

رئیس - آقای تهرانچی

تهرانچی - عرض کنم در این قسمت سابقاً عرض کردم حالا هم تکرار میکنم که بعد از شهریور ۱۳۲۰ تا کنون اوضاع شهر داریها چه در مرکز و چه در بعضی شهرهایی که بنده دیده ام کاری نمیکند در صورتیکه عواید همان است زیاد تر از اندازه هم وصول میشود برای ترقی که در قیمتها که تولید شده چون از روی قیمتها میگیرند چندین برابر

زیاد شده است هیچگونه بخارجی نمیکند تا بحال میگفتند که به قصور سلطنتی خرج میشد آهم که بکلی از بین رفته است نه جاهائی ساخته میشود و نه نظافتی میشود نه اسفالت میشود چه در تهران و چه در بعضی شهرهای دیگر این بود که بنده خواستم اگر آقای وزیر دارائی اطلاعاتی دارند بفرمایند اگر ندارند بنده پیشنهاد کردم که وزارت دارائی نظارت بکند به عوائد و مخارج آنها و گزارشی از مخارج گذشته در موقع تدوین بودجه به مجلس بدهد تا مجلس بداند این عوائد چه شده و کجا میرود و این فلاکت که شهرها را گرفته است از بین برود. البته آقایان ملاحظه فرموده اند که بعضی جاها روشنائی ها بکلی موقوف شده است باید معلوم شود که این عواید اصلاً کجا میرود و چه میشود

مخبر کمیسیون بودجه (آقای امیر تیمور) - نظارت در جمع و خرج شهر داریها تحت يك مقررات خاصی است که در شهرها انجمنهای شهر داری عهده دار هستند و این مربوط بدولت نیست انجمنهای شهر داریها در شهرها علاوه بر اینکه حق نظارت دارند بعهده آنها است و مجلس شورای ملی نمیتواند این حق را از آنها سلب کند این يك حق ملی است که مطابق مقررات خاص بعهده نماینده شهر گذاشته شده انجمن شهر داری مدتی است اخذ رای شده و باید دولت هر چه زودتر نتیجه اش را معلوم کند نماینده هایش را دعوت بکند آنها بنشینند بودجه بلدیة را تعیین کنند رسیدگی بکنند این بدولت مربوط نیست و نباید بدولت اجازه داد که در شئون شهر مداخله بکند که این مخالف قانون است

افزای - بنده اخطار دارم

رئیس - بفرمایند

افزای - مجلس شورای ملی مطابق قانون اساسی در کلیه امور حق دخالت و نظارت دارد و میتواند سوال کند وزیر داخله را بخواند و هیچ قانونی حق مجلس شورای ملی را سلب نمیکند در مطابق قانون اساسی کلیه امور کشور باید در تحت نظر مجلس باشد

وزیر دارائی - بنده عهده دارم این است که اگر آقای

تهرانچی موافقت بفرمایند این پیشنهاد را بگذاریم برای موقع بودجه چون درس هم مخالفی نیست و هم يك مقرراتی هست البته اگر يك همچو نظری داشته باشند و مجلس شورای ملی هم موافق باشد بااستی در ترتیب آن يك دقت و اصلاحاتی بعمل بیاید بنابر این بنده خواهش میکنم فعلاً از این قسمت صرف نظر بفرمایند در موقع طرح بودجه بحث میکنیم اگر مجلس شورای ملی نظر داشته باشد اقدام میشود.

تهرانچی - بشرط اینکه آقا در خارج يك نظری بکنند بنده پس گرفتارم.

پیشنهاد آقای مهمل

تبصره زیر را به ماده واحده پیشنهاد میکنم دولت مکلف است تا آخر تیر ماه ۱۳۲۲ بودجه سال ۱۳۲۲ را به مجلس بیاورد.

رئیس - آقای مهمل

مهمل - بنده از آقایان همکاران خودم تعجب میکنم برای اینکه چند دقیقه وقت بیکي از همکاران خودشان ندهند که يك مطلب را اظهار کنند يك مطلب اساسی را میخواهند انکار کنند. اینگونه مواقع برای همه کس پیش میاید نباید این حق را گرفت بسیاری از مطالب هست که جای مخصوصی ندارد همیشه میشود اظهار کرد و باید از هر فرصتی که پیش میاید استفاده کرد و اظهار کرد برای آنکه بنده در پیشگاه آقایان گناهی نکرده باشم عرض میکنم من این پیشنهاد را باین منظور کردم که آن منظور اصلی و اساسی را که به منفعت کشور و مجلس شورای ملی هم هست عرض کرده باشم و جائی غیر از اینجا ندارد برای اینکه يك اظهاراتیکه در افواه و افکار و در جراند متعكس میشود باید در پشت درین جواب داده شود و اینجا را معین کرده اند برای استفاده از این کار بنده اخیراً می بینم که در اطراف لایحه مالیات بر در آمد و اختیاراتیکه مربوط به بودجه است و لوازمی که بکمیسیون میآید راجع به آقای دکتر میگوید و مجلس شورای ملی افزایش و کاهش یا چنانچه اظهاراتی میکنند خیلی تعجب میکنم که چه شده است این مجلس

شورای ملی که خودش د کتر میلیسپو را دعوت کرده است و اختیارات او را تصویب کرده است حالا دلسوزتر شده اند حتی بنده در جرأند خوانده ام که بعضی ها اظهار میکنند که مجلس برای د کتر میلیسپو کارشکنی میکند جای تعجب است مجلس قسمتی از حق قانون گذاری را به د کتر بر گزار کرده است وقتی جرأند نوشتند و افکار را مسموم کردند و از طرف مجلس هم پاسخی باین مطالب داده نشد شاید بعضی ها تصور میکنند که واقعا اینطور است اینکه گفته شده است که لوایح در مجلس معطل است تا لوایح مطالعه نشود روی آن بحث نهد چطور میشود تصویب کرد سابق گفته میشد مجلس بدون تأمل لوایح را تصویب میکند حالا میگویند مجلس لوایح را معطل میکند. مجلس شورای ملی وظیفه اش نظارت در امور مالی و خرج و دخل مملکت است و قتیکه تشخیص داد که این موقع موقعی است که باید مستشار خارجی بیاید و مستشار خارجی را از یکی از ممالک بی طرفی که با ما تماس سیاسی کمتر دارد بیاورد و او یک مطالعات جدیدی بکند با یک حسن نیتی رفت و د کتر میلیسپو را دعوت کرد و این حسن نیتش هم بیشتر از این جا معلوم شد که اختیارات قانون گذاری خودش را بد کتر میلیسپو واگذار کرده است روزنامه نویس ها نباید مقالاتی بنویسند و در افکار عمومی اضطراب و وحشتی ایجاد کنند که خدای نکرده مجلس شورای ملی یعنی آن مؤسسه و آن هیئتی که تنها حافظ استقلال مملکت است و با کمال دقت و وقتش را صرف خدمت کشور میکند شاید کارشکنی مولود خودش میکند این یک چیز عجیبی است و من اگر از همکاران مطبوعاتی خودم اینجا گله کنم حق دارم برای اینکه همه آقایان میدانند که من بد خدمت گذاری مطبوعات بیشتر افتخار میکنم تا نمایندگی مجلس آنوقت یک روزنامه حق ندارد که در اظهارات نماینده دست ببرد و آنرا بشکل دیگر منعکس کند این یک خلقی است که مال هر فردی است که اگر دیگری در آن دخالت بکند مثل تصرف در مال غیر است چنانچه میگویند از اینکه افرادی پایشان را بجای میگذارند

که بساحت مقدس مجلس اظهاراتی میکنند و اگر مجلس بآنها چیزی نمیگوید برای آن است که هیچ مادری برای دندان گرفتن پستان طفل خود را ننبیه شدید نمیکنند و از آن طرف چون روزنامه یکی از ارکان مشروطیت و حکومت دموکراسی است و لازم ملزوم حکومت مشروطه میباشد احترام آنها واجب است و مجلس شورای ملی همیشه از آنها حمایت میکند که خودشان را بحد کمال ورشد برسانند ولی خود آنها باین توجیه را داشته باشند که در این باب مجلس توجیه دارد (نوبخت - آقایانها خارج از موضوع است) من از آقای رئیس استدعا میکنم که جلوجنابعالی بگیرند شما آن اظهارات و سم پاشی ها را که در خارج میکنید کافی است هم بنده را مردم میشناسند شما را (نوبخت - مردم همه را میشناسند) به نشینید سر جای خودتان گوش دهید برای اینکه اگر من هم بخوام بشما جواب بدهم هم قد شما میشوم (زنک رئیس) مجلس شورای ملی بابستگی مطالعه بکند در این لوایحی که میاید از جمله گفته میشود که لایحه مالیات بر درآمد چرا در مجلس شورای معطل شده است آقایان قانون تماس دارد با تعدیل بودجه یعنی وقتی بناشد واضح قانون یک مالیاتی وضع بکند باید به بیند در آمد این مالیات چقدر است و بودجه باید به تصویب برسد تا بدانیم بودجه این مملکت چقدر است کسر آن اگر هست چقدر است آیا رسیدگی بهمه این ارقام و تعدیل این بودجه یک روز دو روز پنج روز میشود یک مالیاتی را که در تمام شئون مملکت تأثیر دارد در کشاورزی در امور تجارتهی در امر اسکناس تأثیر دارد و هر یک از اینها مطالعات خاصی لازم دارد آیا میشود رسیدگی نکرده آنرا تصویب کرد مشوب کردن افکار عمومی آنها در اینگونه مواقع بنظر بنده گناه بزرگی است بنده با تصویب یک دوازدهم موافقم چنانکه در کمیسیون هم موافقت کردم ولی برای اینکه این اظهارات را کرده باشم این پیشنهاد را کردم و عرض میکنم باید توجه کرد که هیچ قانونی بدون جهت در مجلس شورای ملی معطل نمیشود و هر وقت هم معطل میشود به منفعت عامه و روزی مصلحت عمومی کشور است و پیشنهادم را هم منتشر میکنم

پیشنهاد آقای رضوی

وزارت دارائی مکلف است اعتباراتی را که برای امور مخصوص از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است مطابق اقساط معینه بپردازد.

رئیس - آقای رضوی

رضوی - عرض کنم بنده در چند روز قبل کاغذی از وزارت کشاورزی دریافت کردم که راجع به آبیاری آباده و فارس بود در جواب نوشته بودند برای اینکه از طرف وزارت دارائی اعتبار کافی داده نشده است این کار موکول بوقت دیگر میشود بنده نتوانستم بفهمم وقتی یک لایحه به مجلس شورای ملی می آید و یک بودجه و اعتباری از تصویب مجلس میگردد آنوقت با این کیفیت وزارت دارائی اعتبار را نداده است چه معنی دارد! برای اینکه کلیه این مالیات هائی را که دولت میگیرد باید با اجازه مجلس شورای ملی باشد و کلیه مخارجی هم که میشود باید در آن محلی باشد که مجلس بدولت اجازه داده است آنوقت باوجود این کیفیت ما آمدیم این لایحه را تصویب کردیم سالی یک مبلغ برای آبیاری کشور یعنی یک موضوع حیاتی کشور یعنی در واقع میخواهم عرض کنم آبیاری در حکم الف و بای عمران کشور است بیک قلم که امسال بودجه نداریم میخواهند این کار را عقب بیندازند خود این موضوع بقدری مهم است که اگر وزارت دارائی یک قسمت هائی دیگری را حذف کند و این را بپردازد جا دارد وقتی مجلس شورای ملی بودجه اش را تصویب کرد وزارت دارائی حق ندارد نهد و آنوقت بنده نمیدانم برای بنده سوء تفاهم شده بود با حقیقت دارد از این جهت بنده پیشنهاد کردم باوجود اینکه بیک امر ظاهری است و این وظیفه وزارت دارائی است معذک کلمه بنده گفتم که کلیه پولها و اعتباراتی را که مجلس شورای ملی برای امور مخصوصه تصویب میکند وزارت دارائی مکلف باشد بپردازد و حتی در این اقلامی که یک دوازدهم و سه دوازدهم تصویب میشود اقساطش را تعدیل کند.

وزیر دارائی - البته هر خرجی که مجلس شورای ملی

تصویب کند وزارت دارائی میپردازد و این اشکالی هم نخواهد داشت مگر اینکه البته وسیله پرداختش فراهم نباشد و الا غیر از این البته تا موقعی که وجه داشته باشد میتواند آنچه را که از تصویب مجلس شورای ملی بگذرد میپردازد. نسبت باین قسمت هم چون الان بودجه تنظیم نشده است و خیلی مذاکرات میشود و گفته میشود کسر عایدات داریم و مخارج زیاد است البته چیز هائی در نظر گرفته میشود که شاید آنی ضروری باشد امسال معتقدیم که مخارجی باید بشود که آنی و ضروری است و الا در تمام این قیمت هائی که فرمودند همه را در نظر داریم که این مخارج بشود ولی این مخارج البته در موقعی است که عایداتش در مقابلش باشد بنا بر این آن اندازه که ضروری و لازم است باید پرداخته شود و آنچه را فعلا میشود پرداخت و ممکن است عقب بیندازیم و فعلا از پرداختش خودداری کنیم در هر صورت بودجه تا چند روز دیگر تقدیم مجلس خواهد شد ملاحظه میفرمائید مخارجی را که البته صلاح باشد و بتوانیم و محل داشته باشیم ممکن است در بودجه ها بگذاریم و در این قسمت هم بنظر بنده هر چه را که مجلس شورای ملی تصویب کرده باشد تا آن قسمت که پرداخت آن مقدور باشد خواهیم پرداخت.

رئیس - آقای رضوی

رضوی - عرض کنم البته این قسمتی را که فرمودند صحیح است ولی بنده تصور میکنم لایحه ای که در هیئت دولت طرح میشود و میخواهد در مجلس مطرح شود باید با تعاطی فکر میان دو وزارت خانه باشد و البته من نمیتوانم تصور کنم که وزارت دارائی خیر نداشته است که چنین اعتباری بناهست بگذرد بنا بر این حالا که وعده میفرمایند که در بودجه کل کشور این خرج منظور خواهد شد بنده پیشنهادم را پس میگیرم.

پیشنهاد آقای اوحدی

پیشنهاد میکنم بجای جمله (افزایش بهای غذای زندانیان) نوشته شود (برای اضافه قیمت غذای زندانیان)

رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - این افزایش بها يك دائره جدیدی بود که قیدری ایجاد زحمت کرد مقصود آقای وزیر دارائی از افزایش بها این است که چون برای زندانیان سه قران و ده شاهي در روز مخارج معین شده است و این سه هزارو دهشاهی بجای نمی رسد آمدند استدعا کردند از وزیر دارائی که این قیمت را اضافه بکنید سه قران را بکنید شش قران تا بتوانیم به زندانیان نان و پنیری بدهیم باینجهت این کلمه افزایش بهارا آوردند و مقصودشان این است که مخارج غذای زندانیان را زیاد بکنند این است که برای اینکه واضح باشد بنده این پیشنهاد را کردم حالا آقای وزیر دارائی موافقت بفرمایند که این کلمه اصلاح بشود.

وزیر کشاورزی - عرض کنم که اصلاً عبارت را اشتباه خوانند افزایش بها مربوط بتمام مخارج کشور است مربوط بغذای زندانیان نیست ولی بنده ضمناً خواستم اینجا استفاده کنم اینکه آقای رضوی فرمودند راجع به اعتبار مربوط به آبیاری عرض میکنم آقای رئیس کل دارائی از نظر نداشتن اعتبارات وافی موافقت نکرده اند با آن مبلغی را که مجلس شورای ملی تصویب کرد ولی به بنده وعده کردند پس از تهیه اعتبارات وافی و پس از اینکه لوایح مالی از مجلس شورای ملی تصویب شد این قسمت را جبران خواهند کرد **بعضی از نمایندگان** - رأی رأی

اوحدی - رفع سوء تفاهم عبارتی که در این لایحه نوشته افزایش بهای غذاست این بها اضافه شده است بغذا **مخبر کمیسیون بودجه** - نماینده محترم آقای اوحدی خودشان هم عضو کمیسیون بودجه هستند و تشریف هم داشتند موقعی که لایحه مطرح شد همانطوری که بنده هم در موقع خواندن لایحه بعرض رساندم منظور دو تا است و

اینطوری که ایشان تصور میکنند نیست افزایش بها مربوط بجمع مخارج است و بعد غذای زندانیان است فقط مربوط بغذای زندانیان نیست حالا افزایش بها را اگر آقایان بخواهند رأی بدهند یا ندهند ولی منظور دولت این است **رئیس** - بنده تعجب میکنم چرا وقت را بید خود خراب میکنید شما در این جا عبارت را تغییر دادید و اصلاح شد رأی گرفته میشود بماده واحده بدون تبصره چون تجزیه دانسته شد - آقایان موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

رأی دیگریم به تبصره اول موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد رأی دیگریم به تبصره دوم پیشنهاد آقای نراقی موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. رأی گرفته میشود به ماده واحده با دو تبصره آقایان موافقین ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده ۶۹ ورقه سفید و يك ورقه ممنوع نتیجه حاصل شد)
رئیس - عده حاضر ۸۷ به اکثریت ۶۹ رأی تصویب شد

۵ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
رئیس - اگر تصویب میفرمائید جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده روز سه شنبه **جمعی از نمایندگان** - دستور را معین بفرمائید **وزیر دارائی** - اجازه میفرمائید لایحه استخدام مستشار های امریکائی در درجه اول و بعد لایحه اسناد خزانه را خواهش میکنم مطرح بفرمائید

رئیس - جلسه آتی سه شنبه دستور همین لوایح (مجلس پنجاه دقیقه بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

اجازه مبادله قرار داد مالی بین دولتین ایران و انگلستان

ماده یگانه - مجلس شورای ملی قرار داد مالی مشتمل بر پانزده ماده و يك نامه ضمیمه را که بین دولتین ایران و انگلستان در تاریخ پنجم خرداد ماه ۱۳۲۱ منعقد شده است و متن آن ضمیمه میباشد تصویب و اجازه مبادله آنرا بدولت میدهد. این قانون که مشتمل بر يك ماده و متن قرار داد مالی میباشد در جلسه پنجم تیر ماه یکهزار و سیصد و بیست و دو بتصویب مجلس شورای ملی رسید **رئیس مجلس شورای ملی** - حسن اسفندیاری

قرار داد مالی فی مابین دولت شاهنشاهی ایران و دولت مملکت متحده بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی
دولت شاهنشاهی ایران و دولت مملکت متحده بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی باتوجه بمقررات ماده ۷ پیمان اتحاد منعقد در نهم بهمن ماه ۱۳۲۰ (۲۹ ژانویه ۱۹۴۳) و با میل به تسهیل در معاملات بازرگانی و مالی بین ایران و ممالکی که در گروه استرالیانک واقع اند نمایندگانش نام الاختیاری برای عقد قرار داد در این باب تعیین نمایندگان مزبور با اجازه از دول متبوعه خود در موارد ذیل موافقت نمودند.

ماده ۱ - الف عنوان گروه استرالیانک در هر موقع همان مفهومی را که در مقررات مربوطه به نظارت ارز که در مملکت متحده بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی در آن موقع اجرا میشود دارا خواهد بود.

ب - عنوان بانکهای مجاز در ایران در هر موقع بینانگهائی در ایران اطلاق میشود که بموجب مقررات جاریه در ایران در همان موقع مجاز بمعاملات ارز خارجی باشند.

ج - مقصود از جمله (موجودی دلیر) بحساب بستانکار دولت شاهنشاهی ایران (وجوهی است که به لیره استرالیانک خواه بنام دولت شاهنشاهی ایران و خواه باختیار کمیسیون ارز ایران در انگلستان موجود باشد.

د - منظور از جمله (موجودی دلار) بحساب بستانکار دولت شاهنشاهی ایران (وجوهی است که بدلار خواه بنام دولت ایران و خواه باختیار کمیسیون ارز ایران در ایالات متحده امریکا موجود باشد.

ماده ۲ - دولت مملکت متحده انگلستان هر اقدامی که در حیطه اختیار او باشد و تطبیق با مقتضیات اوضاع عمومی جنگ نماید برای تأمین فروش و ورود کالاهای ضروری بایران بعمل خواهد آورد.

ماده ۳ - دولت شاهنشاهی ایران اقدامات لازمه بعمل خواهد آورد که پول رایج ایران بقدر کفایت جهت کلیه معاملات بازرگانی و مالی بین گروه استرالیانک از طرفی و ایران از طرف دیگر در دسترس باشد.

ماده ۴ - خرید و فروش پولهای گروه استرالیانک در ایران تماماً بوسیله بانکهای مجاز در ایران صورت خواهد گرفت و اسامی بانکهای مجاز مزبور و طرف آنها در مملکت متحده انگلستان و ایالات متحده امریکا از طرف بانک ملی ایران یا از مجرای آن با اطلاع بانک انگلستان خواهد رسید.

ماده ۵ - الف دولت شاهنشاهی ایران پولهای کبر و استرالیانک را بجهت هزینه های دولت مملکت متحده انگلستان در ایران عرضه میشود به نرخهای معین در ماده ۶ مندرج برینال خریداری خواهد نمود.

ب - دولت شاهنشاهی ایران هیچگونه تعیناتی غیرموجهی را در مورد سایر معاملات بانک که بپول گروه استرالیانک صورت میگیرد بخصوصاً در خرید پولهای گروه استرالیانک برینال معمول نخواهد داشت و تمهید نمیکند که کلیه معاملات مجاز بین آنها بصورتی در ماده ۶ مندرج برینال بعمل آید.

ماده ۶ - الف دولت شاهنشاهی ایران برخهای خرید و فروش دلیر انگلیسی را برینال بشخص خریدین تعیین میکند.

- اسامی موافقین - آقایان : ناهید - حریری - حاجی - انصاری - مؤید قوامی - نیکپور - منشور - آزادی - منصف - مقدم - معینی - معتمدی - موقر - مخبر فرمند - دکتر تاج بخش - هدایت الله پالیزی - اسفندیاری - اوجیدی - اسفندیاری - شیرازی - ایقوانی - شاهرودی - دکتر لقمان - امامی - حسن بهمودی - خراسانی - انوار - یارسیا - دکتر طاهری - عطاء الله پالیزی - دکتر ادوم - طوسی - ملک مدنی - گودرز نیا - رضوی - نقیه الاسلامی - افشار - نائینی - فتوحی - معدل - بهمن اسفندیاری - رفیعی - عزیزی - ملک زاده آملی - ساجدی - منصف سنگ - فرخ - دکتر قزل ایغ - فرمانفرمایان - اورنگ - نراقی - اقبال - امیرزاده - محمد لاریجانی - حبیب الله لاریجانی - (گرگانی) - مرآت اسفندیاری - نواب پردی - دهستانی - جلالی - رستم گیو - دکتر سنگ - ابراهیمی ریگی - دکتر ضیاء - محمود ناصری - دکتر ملکزاده - چاپچی - اردبیلی - اسفندیاریان
- ورقه سفید بی امضاء ۱

نرخ خرید نیاستی از ۱۲۸ ریال هر لیره انگلیسی کمتر باشد
نرخ فروش نیاستی از دو ریال از نرخ خرید تجاوز نماید .
و برای سایر وجوه گروه استرلینگ نرخهای خرید و فروش بهمین نسبت معین خواهد شد در صورت تغییر در نرخ
رسمی متوسط مبادله لیره و دلار در لندن و نیویورک نرخهای مصرح فوق نیز قابل تجدید نظر خواهد بود .
ب - دولت شاهنشاهی ایران بر اساس نرخ متوسط رسمی لندن نیویورک نرخهای خرید و فروش دلار ایالات متحده
امریکا را بریال نیز تعیین خواهد نمود .

ماده ۷ - الف - موجودیهای لیره و دلار بحساب بستانکار دولت شاهنشاهی ایران در حساب بانکههای مجاز ایران
در مملکت متحده انگلستان و ایالات متحده آمریکا نگاهداری خواهد شد .
ب - موجودی های لیره و دلاری که بحساب بستانکار دولت شاهنشاهی در مواقع مختلف باقی است بطریقی که
بعداً بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت مملکت متحده انگلستان موافقت شود تعیین خواهد شد و برای تعیین موجودی
های مزبور دولت شاهنشاهی ایران هر گونه تسهیلات مقتضی را فراهم خواهد نمود .

ماده ۸ - در صورت وقوع هر گونه تغییری در بهای رسمی زر در لندن موجودی های لیره بحساب بستانکار
دولت شاهنشاهی ایران در آخر ختم معامله روز قبل از تغییر تعیین و تشخیص داده خواهد شد و مجموع موازنه که بدین
طریق تشخیص داده شود بر اساس نرخ رسمی جدید زر زیاد و کم خواهد گردید .

ماده ۹ - هر گاه در مواردی دولت شاهنشاهی ایران به منظور تأمین بهای کالاهائی که از آمریکای شمالی وارد
ایران خواهد نمود احتیاج دلار داشته باشد و موجودی های دلار بحساب بستانکار دولت شاهنشاهی ایران تکافوی پرداخت
بهای کالاهای مزبور را ننماید دولت شاهنشاهی ایران میتواند از محل موجودی های لیره مبلغی که برای تأمین کسر
مذکور لازم است برداشت و بمصرف خرید زر از بانک انگلستان به بها و شرایط مصرحه در ماده ۱۱ زیر برساند بشرط
آنکه قبل از استفاده از موجودی های لیره برای خرید زر دولت شاهنشاهی ایران طبق مقررات قانون ارز ایران اقدامات
لازمه جهت بدست آوردن کلیه موجودی های دلار آمریکائی ایالات متحده که در تصرف اشخاص مقیم ایران هستند بعمل
آورده باشد مقصود از کلمه (کالاها مندرج در این ماده لوازم مورد احتیاج است که برای صدور او آمریکای شمالی بایران
موجود باشد و بتوان آن را از آمریکای شمالی بایران حمل نمود و همچنین نباید مشمول تسهیلاتی باشد که دولت ایالات
متحده آمریکا بموجب قانون وام و اجاره در موارد مختلف برای ایران فراهم نماید .

ماده ۱۰ - الف - میزان موجودی های لیره استرلینگ بحساب بستانکار دولت شاهنشاهی ایران در تاریخ
سی ام ژوئن ۱۹۴۲ بطریقی که در ماده هفتم این قرار داد مقرر گردیده تعیین خواهد گردید .
ب - دولت مملکت متحده انگلستان تعهد می کند که از موجودی های لیره که باین ترتیب تشخیص داده شده شصت در
صد آن قابل تبدیل به زر باشد و نیز تعهد مینماید ترتیبی بدهد که دولت شاهنشاهی ایران قادر باشد زرهائی مزبور را بجهت
و شرایطی که در ماده ۱۱ ذیل ذکر شده از بانک انگلستان خریداری نماید .

ب - هر گاه موجودی های لیره که در آخر هر سه ماه بعد از سه ماهی که به سی ام ژوئن ۱۹۴۲ منتهی میشود بحساب
بستانکار دولت شاهنشاهی ایران باشد نسبت به موجودیهای آخر ششماه قبل پس از کسر بهای زر که بعیناً بموجب مقررات
این ماده خریداری شده فزونی داشته باشد مبلغ فزونی مزبور مطابق مقررات ماده ۷ این قرار داد معین خواهد شد دولت
مملکت متحده انگلستان تعهد مینماید که از میزان فزونی که باین ترتیب تشخیص داده شده شصت درصد آن قابل تبدیل
به زر باشد و نیز تعهد مینماید ترتیبی بدهد که دولت شاهنشاهی ایران قادر باشد زرهائی مزبور را به بها و شرایطی که در ماده
۱۱ ذیل ذکر شده از بانک انگلستان خریداری نماید .

ماده ۱۱ - زر که تحت شرایط مواد ۹ و ۱۰ این قرارداد از طرف دولت شاهنشاهی ایران از بانک انگلستان
خریداری میشود بنا بر اختیار دولت مملکت متحده انگلستان در اتاوا یا در اتحادیه افریقای جنوبی تحویل خواهد گردید .
بهای آن در صورت تحویل در اتاوا بر اساس نرخ زر در اتاوا بدولت ایالات متحده آمریکا و مظنه نرخ رسمی
متوسط لیره و دلار در لندن در روز خرید احتساب خواهد گردید و در صورتیکه تحویل زر در اتحادیه افریقای جنوبی
سورت گردید بها طبق نرخ رسمی زر در لندن در روز خرید احتساب خواهد شد .

ماده ۱۲ - دولت شاهنشاهی ایران هیچ مقدار از زر تحصیل شده تحت شرایط این قرارداد را مطلقاً بیکه جنک فعلی ادامه
دارد بمصرف معاملات بازرگانی باهیچیک از کشورهای جز ممالک گروه استرلینگ کانادا و ایالات متحده آمریکا نخواهد رسانید .

ماده ۱۳ - دولت شاهنشاهی ایران موجودیهای لیره بحساب بستانکار خود را فقط برای پرداخت در ممالک گروه
استرلینگ مصرف خواهد نمود .

ماده ۱۴ - دولتین شاهنشاهی ایران و مملکت متحده انگلستان تعهد میکنند برای اجرای این قرارداد در موقع
لزوم هر گونه مقررات قانونی وضع و اقدامات اداری بعمل آورند .

ماده ۱۵ - الف - این قرارداد از تاریخ پنجم خرداد ۱۳۲۱ (۲۶ مه ۱۹۴۲) اجرا خواهد شد و (طبق مندرجات
بندب - ج ذیل) در تاریخ خروج بیروی دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان از ایران طبق ماده ۵ پیمان اتحاد مورخه نهم بهمن
۱۳۲۰ (۲۹ ژانویه ۱۹۴۲) منقضی خواهد گردید .

ب - در تاریخ انقضاء این قرار داد مذکور در بند (الف) موجودیهای لیره در حساب بستانکار دولت شاهنشاهی
ایران که طبق ماده ۷ فوق تشخیص خواهد گردید بحساب مخصوص پیمانک انگلستان نقل خواهد شد مقررات ماده ۲۰ بند
(ب) در مورد موجودیهای این حساب مخصوص مجری خواهد شد و انقضای قرارداد که در بند الف ذکر شده حکم اتمهای
سه ماه را خواهد داشت .

ج - مادامیکه موجودی لیره بحساب مخصوص تماماً مصرف نشده باشد مقررات مواد هشت و سیزده نسبت بآن
موجودی مجری خواهد گردید و مقررات ماده ۲ نیز بقوت خود باقی خواهد بود .

امضاء کنندگان ذیل نمایندگان تامالاختیار قرارداد حاضر را امضاء و مهر مینمایند در تهران در تاریخ پنجم
خرداد ۱۳۲۱ (۲۶ مه ۱۹۴۲) بدو نسخه فارسی و انگلیسی تهیه گردید و هر دو نسخه بتساوی معتبر شناخته میشود .

از طرف دولت شاهنشاهی ایران
وزیر امور خارجه دولت ایران
از طرف دولت مملکت متحده انگلستان
و ایرلند شمالی - وزیر مختار و ایلچی
مخصوص اعلیحضرت پادشاه انگلستان

امضاء : علی سهیلی
امضاء : ار : دبلیو . بولارد

آقای وزیر
محترماً باطلاع آنجناب میرساند که در موقع احتساب موجودیهای لیره دولت شاهنشاهی ایران از نظر
اجرای قرارداد مالی که در تاریخ امروز با امضاء رسیده کلیه موجودیهای پول گروه استرلینگ اعم از اینکه متعلق بدولت
شاهنشاهی ایران و یا در اختیار کمیسیون ارز ایران باشد قابل تبدیل بلیره استرلینگ به نرخ رسمی خواهد بود -
موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید مینماید .

شماره ۶۲۳
۱۳۲۱/۳/۵

آقای وزیر مختار

محترم! وصول نامه آنجناب مورخه امروز که در آن اطلاع میدهند (که واضح است که در موقع احتساب موجودیهای لیره دولت شاهنشاهی ایران از نظر اجرای قرارداد مالی که در تاریخ امروز با ما رسیده کلیه موجودیهای پول بگردد استرلینگ اعم از اینکه متعلق بدولت شاهنشاهی ایران و یا در اختیار کمیسیون ارزی ایران باشد قابل تبدیل بلیزه استرلینگ به نرخ رسمی خواهد بود.

اشعار میدارد موقع را مغتنم شمرده اجترافات فائقه را تجدید مینماید جناب سررید ویلیام بولارد وزیر مختار

دولت اعلی حضرت پادشاه انگلستان - تهران

اجازه مبادله قرارداد مالی بین دولتین ایران و انگلستان مشتمل بر پانزده ماده و دو نامه بشرح بالا در جلسه پنجم تیرماه یکهزار و سیصد و دو بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

قانون اجازه پرداخت يك دوازدهم بودجه کيل کشور در تیرماه ۱۳۲۲

ماده واحده - قانون مصوب ۱۸ فروردین ۱۳۲۲ راجع به پرداخت سه دوازدهم بودجه کيل کشور شامل يك دوازدهم تیرماه ۱۳۲۲ نیز میشود.

تبصره ۱ - وزارت دارائی مجاز است که افزایش بها و غذای زندانیان و خرید جیره و علق و اضافه بودجه وزارت جنگ و مصارف بیمارستانها و خرید پیله ابریشم و اضافه حقوق پاسبانان و مصارف دفع ملخ را به میزانیکه لازم بدانند در بودجه ۱۳۲۲ منظور و در تیرماه ۱۳۲۲ پرداخت نماید.

تبصره ۲ - در تیرماه هم مانند سه ماه فروردین و اردی بهشت و خرداد ماه بابت یکمسه مساعیده که در سال ۱۳۲۱ پرداخت شده بود از حقوقی استفاده کنندگان یکماه مساعیده چیزی کسر نخواهد شد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه پنجم تیرماه یکهزار و سیصد و دو بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری